

VERSLAG

VAN DE

EEN-EN-TWINTIGSTE ALGEMEENE VERGADERING DER NEDERLANDSCHE ENTOMOLOGISCHE VEREENIGING

GEROUDEN

TE ARNHEM, DEN 26sten AUGUSTUS 1865.

Tegenwoordig zijn de heeren:

Mr. J. Herman Albarda, *Presiderend lid*;

van het Bestuur:

Mr. S. C. Snellen van Vollenhoven, *President*;

Dr. M. C. Verloren, *Vice-President*;

Mr. H. W. de Graaf, *Secretaris* en

N. H. de Graaf, *Conservator*;

van de leden: Mr. de Roo van Westmaas; J. Backer Sr., Jordens, Prof. Burgersdijk, Prof. Cl. Mulder, Mr. Bijleveld, J. Backer Jr., P. C. T. Snellen, Weyenbergh, Hartogh Heys van de Lier, Groll, Lodeesen, Dr. van Medenbach de Rooy, van der Wulp, Dr. Piaget, Jhr. Martens, Baron Lewe van Middelestum, Breukelman en van Bemmelen;

van de begunstigers:

Mr. C. W. Hübrecht.

Van Dr. van Hasselt en Mr. Maurissen is schriftelijke kennisgeving ontvangen, dat zij tot hun leedwezen verhinderd worden de vergadering bij te wonen.

Het presiderend lid Mr. J. Herman Albarda opent de vergadering met eene korte toespraak, waarin hij den wensch uit

dat deze bijeenkomst het bewijs zal leveren dat het afgehoopen maatschappelijk jaar rijk is geweest in resultaten, verkregen op entomologisch terrein en tevens dat de vergadering zich weder zal kenmerken door wetenschappelijken en vriendschappelijken zin.

De notulen der vorige vergadering worden goedgekeurd en geteekend.

De president van het Bestuur brengt het volgende verslag uit:

M. II.

Een verslag, waarin veel te rapporteren valt, heeft nagenoeg geene inleiding noodig, terwijl een verslag, arm aan feiten en punten van mededeeling, gewoonlijk door eene ietwat lange en zoo mogelijk, sierlijke voorrede wordt voorafgegaan. Om U terstond met een oogopslag het standpunt te doen bepalen, waarop uw rapporteur zich heden geplaatst ziet, vang ik zonder bredere inleiding het verslag over het verloopene jaar aan.

Reeds is U, M. II., uit de laatste naamlijst van leden gebleken dat onze entomologische Vereeniging zich in de toetreding van een lid uit Limburg, den heer Mr. A. H. Maurissen verheugen mag. Is deze toetreding van gewigt zoowel voor de kennis van vele soorten, in de noordelijke provincien niet voorkomende, als voor den onderlingen ruilhandel der verzamelaars, zij schijnt tevens door hare algemeene erkenning zonder oppositie, eene beantwoording der quaestie omtrent onze faunistische grenzen, welke ons voor eenige jaren bezig gehouden heeft, en heden weder ter tafel komen zal.

Ik mag daarenboven het genoegen smaken U de toetreding mede te deelen van twee nieuwe leden, de heeren H. J. Veth, Student te Leyden en H. W. Groll te Utrecht en het tot onze Vereeniging terugkeeren van ons voormalig lid Dr. van Medenbach de Rooy, die voor eenige jaren zijn lidmaatschap nedergelegd had. Bovendien verheugt het mij en zal het U allen hoogst aangenaam zijn te vernemen dat als Begunstiger tot onze Vereeniging toetredend is de heer Mr. D. Tichoel Siegenbeek,

Burgemeester van Leyden, wiens tegenwoordigheid wij heden wel moeten missen, maar wien onze Secretaris reeds heeft te kennen gegeven, hoeveel prijs wij allen stellen op zijne toetreding tot ons entomologisch genootschap.

Daarentegen zie ik mij genoodzaakt u te melden, dat twee onzer leden schriftelijk voor hun lidmaatschap hebben bedankt, nam. Dr. W. C. H. Staring en de heer H. J. D. W. Dikkers te Delden, en herinner ik u met weemoed aan het verlies dat onze Vereeniging geleden heeft door het plotseling afsterven van onzen vriend George Willem Grebner, die in het begin van de maand October 1864 door den dood werd weggerukt. Sedert hij in 1859 tot ons genootschap toetrad, heeft hij nagenoeg alle vergaderingen bijgewoond en aan alle excursien deelgenomen, bij welke gelegenheden hij den magtigen ijver toonde die hem voor onze wetenschap en voornamelijk voor de kennis der *Microlepidoptera* bezielde. Zelden zag men een vuriger jager en het is wel waarschijnlijk dat het zijn onbegrensde en rustelooze zucht was om nieuwe soorten na te sporen, die hem de oorzaak van zijnen dood te gemoet voerde. Door diegenen onder ons, die hem van meer nabij kenden, werd hij om zijne kennis en zijn karakter hooggeschat, en de brief, waarmede zijne hoogbejaarde ouders ons zijn overlijden berigttten, toonde ten duidelijkste hoe diep zij gevoelden, wat zij in hem verloren. Onze Secretaris heeft hun een brief van rouwbeklag doen toekomen.

Aan de heeren, die op de laatstgehoudene vergadering tot eerelid (Jhr. Pompe v. Meerdervoort) en tot corresponderende leden (Dr. C. Stål en Frederic Moore) zijn benoemd, werd daarvan kennis gegeven, tevens met toezending der diplomaten. De drie leden hebben schriftelijk hunnen dank betuigd voor de eer der onderscheiding hun toegekend, de laatstgenoemde, de heer Moore heeft zich bovendien aangeboden om de Oost-Indische vlinders der Vereeniging of van de leden te bestemmen.

Ook heeft ten gevolge van een besluit op de vergadering te Amersfoort genomen, onze Secretaris een brief gezonden aan den heer G. E. C. Croiset, aldaar woonachtig, om hem de dankzegging der Vereeniging aan te bieden, voor de welwillenheid,

waarmede hij de leden op die vergadering bij een gekomen, in de gelegenheid heeft gesteld het fraaije olieerw portret van onzen beroemden Lyonet te bewonderen, dat door de zorg van onzen Voorzitter toen de zaal der bijeenkomst versierde.

Onze verhouding met het buitenland en verschillende zoologische genootschappen is op denzelfden voet voortgezet, vooral door ruil van tijdschriften. Bij nagenoeg allen gaat de toezending zeer geregeld; slechts omtrent enkelen valt daarbij iets op te merken. Zoo b. v. heeft onze volijverige Secretaris zich verplicht gezien den 28sten Sept. aan den heer Edwin Shepherd, Secretaris der Entom. Society of London, kennis te geven, dat de Vereeniging na de 9^e aflevering van deel V der Transactions (jaarg. 1861) niets in ruil tegen haar tijdschrift had ontvangen, waarop ons het ontbrekende den laatsten October door bemiddeling van onzen Vice-Consul-Generaal, den heer J. W. May Jr. toegezonden is. Eenigen tijd later, in Febr. bleek dat aan de Serie nog ontbraken het 2e deel der Transactions en het 4e der nieuwe Serie, welke op de kennisgeving terstond met groote bereidwilligheid toegezonden zijn, zoodat wij de Transactions der Londensche Societeit nu compleet bezitten.

Hier staat tegenover dat de bibliothecaris der Parijsche Société entomologique geschreven heeft, dat in de Serie der deelen van ons Tijdschrift bij hen een viertal afleveringen ontbraken. Bij onderzoek is evenwel gebleken niet alleen dat de vermiste afleveringen aan de Société wel waren toegezonden, maar ook dat reeds vroeger, bij eene dergelijke opgaaf van niet ontvangen andere nummers, de ontvangst van deze was erkend.

Ook heeft onze Secretaris per missive aan den heer Lederer, redacteur van het Wiener entomologische Monatschrift verzocht om gevolg te geven aan zijne toezegging van bij dit werk gekleurde platen in plaats van zwarte te voegen, ten gevolge waarvan die gekleurde platen grootendeels ontvangen zijn.

Van het Naturforschend Verein zu Brunn is het tweede deel der Verhandlungen ontvangen met denzelfden gedrukten brief, die ook in het vorige jaar bij het 1^e deel gevoegd was, doch zonder antwoord op den specialen brief van onzen Secretaris

(zie het vorige verslag pag. 5). Mogen wij het er nu voor houden dat het bestuur van het Brunnsche Verein er genoeg mede neemt dat de ruil onzerzijds met het 7^e deel van ons Tijdschrift begint?

Wat de geschiedenis van ons Tijdschrift betreft, M. H., gij zult u uit het medegedeelde ter voorgaande algemeene vergadering herinneren, dat heeren Bestuurders van Teyler's tweede Stichting, bij het accuseren der receptie van ons Tijdschrift, zesde deel, de zeer voorkomende en welwillende mededeeling voegden dat zij bereid zouden bevonden worden om ook na Aug. 1864 eene jaarlijksche ondersteuning van f200 gedurende 5 jaren toe te staan, wanneer onze Vereeniging daaraan behoefte mogt hebben.

Bij de toezending van het *zevende* deel nu, den 1sten Oct. des vorigen jaars, heeft het Bestuur de Directeuren van Teyler's Stichting beleefdelijk aan die bereidverklaring herinnert en verzoekt die tot eene bepaalde toezegging te willen maken — en het strekt mij tot een waar genoeg u te kunnen melden, dat door de welwillendheid van heeren Directeuren ons die gunstige toezegging weder voor den tijd van 5 jaren is verleend. Wij hebben natuurlijk niet verzuimd Teyler's tweede Stichting daarvoor schriftelijk onzen dank te betuigen en hopen dat hare bereidvaardigheid velen onzer leden zal opwekken om met belangrijke bijdragen onze nu wijd en zijd verspreid wordende publicatie te verrijken.

Dat sedert Sept. 1864 ons Tijdschrift weder bij den heer Martinus Nijhoff te 's Gravenhage wordt uitgegeven, is een punt dat ik volledigheidshalve in dit Verslag vermeld, doch dat u allen reeds bekend is. Bij de circulaire, die u daarvan kennis gaf, was door onze Secretaris eene uitnoodiging ter intekening gevoegd. De uitslag is geweest dat thans 25 leden het Tijdschrift door zijne tusschenkomst ontvangen voor f 6 per jaargang. Van het 8^e deel hebben 4 afleveringen het licht gezien; voor de beide volgenden worden de platen op steen gebragt en ligt de text gereed, zoodat in de maand October dit 8^e deel weder compleet zal kunnen verzonden worden.

Omtrent den staat der kas, die gunstig is, zullen u M. H., door den Secretaris de noodige mededeelingen worden gedaan.

Onze boekerij is in den loop van het jaar voornamelijk door ruil met de vervolgen van de vreemde Tijdschriften vermeerderd, doch ontving ook enkele geschenken als: «Discours sur la Faune de la Belgique» van den heer de Selys-Longchamps; «Ueber griecchische Dipteren» en «Ueber die afrikanischen Trypeten» van Prof. H. Loew te Meseritz; Twee opstellen over *Cecidomyia destructor* en *Tinea pyrophagella* van Prof. Fr. Haberlandt; den Catalogus zijner entom. bibliotheek van den heer Hartogh Heys van de Lier; een opstel over de kweeking van B. Yamamayu van Prof. Haupt; Tien verschillende opstellen van den heer G. Ritter von Frauenfeld; eene beschrijving van nieuwe Apoderus-soorten en *Moufeti Insectorum s. minimorum animalium Theatrum* van uwen rapporteur.

De insecten-collectie is, dank zij de zorgen van den heer Steenhuyzen, in uitmuntende orde en buiten bederf gebleven. Waren alle voorwerpen gedetermineerd, zoo zoude de Catalogus in vergelijking tot de lijsten in de Bouwstoffen eene vrij gunstige verhouding opleveren. Het zwakst vertegenwoordigd is de orde der Hymenoptera, daarna die der Hemiptera. Eene hierbij gevoegde lijst vermeld u de namen der ontbrekende genera onder de Coleoptera (zie bijlage B). Eene lijst der ontbrekende species van Lepidoptera is in handen van de III. Lodeesen en Kinker. Ik hoop over eenigen tijd dergelijke lijsten van de overige orden te kunnen opmaken. In het algemeen zij gezegd dat de Micro's van alle orden, behalve de Parasitica, nog veelal ontbreken. Wegens gebrek aan ruimte heeft het Bestuur zich genoodzaakt gezien nog een loquet van 6 laden te laten maken, geheel in overeenstemming met de overige vijf loquetten, doch zooveel minder hoog.

Tot de geschiedenis onzer Vereeniging behooren eindelijk nog de volgende punten:

De heer Dr. J. Hoffmann, Hoogleeraar in verscheidene Oostersehe talen te Leyden en beroemd als de uitmuntendste kenner van het Japansch, had uit Japan een kistje met meer dan

50,000 eijeren van *Bombyx Yama-mayu* laten overkomen, welke den 24sten Januarij II. door de heeren de Graaf uit Leyden en uwen rapporteur onderzocht werden en bevonden werden levende embryos te bevatten. Prof. Hoffmann, wiens geheel belanglooze ijver alleen de uitbreiding der wetenschappelijke kennis en het bevorderen der Europeesche nijverheid ten doel had, besloot een groot gedeelte dezer eijeren aan onze Vereeniging ten geschenke aan te bieden en diensvolgens ontving onze geachte Conservator ter verspreiding aan belangstellende leden ongeveer 14,000 dier eijeren, waarvan de heeren de Roo, Verloren, Ter Meer en Backer het grootste gedeelte ontvingen, terwijl het overige naar gelang der verschillende aanvragen nog aan 15 leden werd rondgedeeft. Ik voeg hier opzettelijk bij, dat in deze verdeeling de meest onpartijdige billijkheid heeft voorgezeten.

De ongelukkige uitslag van deze teelt is u reeds allen bekend. Hoe grooter de verwachtingen waren, des te meer wordt door ons allen betreurd dat deze groote verwachtingen zoo bitter zijn te leur gesteld. Maar de minder gunstige uitslag moge ons niet weerhouden openlijk onzen dank te betuigen aan hem, die, zoo het resultaat gunstig ware geweest, ons land verrijkt had met een heerlijk fonds, zoowel voor wetenschappelijke waarnemingen, als voor ondernemingen van nijverheid.

Eene tweede omstandigheid, waarop ik doelde, is dat in Sept. des vorigen jaars eene uitnoodiging ontvangen is van het Bestuur der Holl. Maatsch. v. Landbouw aan ons bestuur, om tegenwoordig te zijn bij de plegtige opening der tentoonstelling te Leyden gehouden, waaraan door den Voorzitter en de Conservator, als plaatsvervanger van den Secretaris voldaan is. Op den 50sten Maart is bij onzen Secretaris ontvangen eene uitnoodiging van het Bestuur der algemeene Tentoonstelling van voortbrengselen van Tuinbouw, gerigt aan het bestuur onzer Vereeniging, om tegenwoordig te zijn bij de plegtige opening dier tentoonstelling op 7 April dezes jaars te Amsterdam, met toezending van 2 toegangkaarten.

Van die vereerende uitnoodiging is door den Secretaris en den Conservator gebruik gemaakt.

Eindelijk is in Mei een schrijven ontvangen van den Secretaris van het 20ste Nederl. huishoudkundige Congres, in Junij te Assen te houden, berigtende dat dit Congres zou plaats hebben en met toezending van programma en lijst van in-teekening.

Alzoo heb ik, M. H. met u doorloopen wat in het afgelopen jaar aan onze Vereeniging, zoo wel ten goede als ten kwade is ten deel gevallen. Ik vertrouw dat gij met mij dankbaar erkennen zult dat de schaal van het eerste verre weg zwaarder heeft gehangen dan die van het laatste. Moge de verhouding òf zoo blijven, òf wel in gunstigen zin steeds toenemen, opdat latere rapporteurs even gunstige verslagen hebben voor te dragen, als hetwelk ik de eer had u te doen hooren.

Uit het verslag van den Conservator blijkt dat de verzameling der Vereeniging uitnemend in orde wordt gehouden door zijnen amanuensis, den heer Steenhuyzen. De toezending eener lijst van ontbrekende species van Lepidoptera aan de heeren Lodeesen en Kinker had tot de verblijdende uitkomst geleid, dat die ijverige mannen in de vorige week eene *eerste* toezending van desiderata voor de collectie hadden ten geschenke gezonden, bestaande in 75 stuks, uitmakende 66 soorten. Het Bestuur brengt bij monde van den Conservator aan die heeren zijnen warmen dank voor deze belangrijke bijdrage, onder vriendelijke aanbeveling voor hunne verdere belangstelling.

De boekverzameling neemt voortdurend in uitbreiding toe, zoodat de Conservator eene derde kast heeft laten maken om alles behoorlijk te kunnen plaatsen.

De aan dit Verslag toegevoegde lijst zal de leden doen zien wat in het afgelopen jaar is verkregen door geschenken, ruil of aankoop (zie bijlage E).

Het verslag eindigt met de mededeeling dat door verscheidene leden weder gebruik is gemaakt van de boekerij, terwijl de Conservator zijn wensch te kennen geeft dat zulks steeds moge toenemen.

De Secretaris doet verslag van den staat der kas:

De ontvangsten hebben over het afgelopen jaar	
bedragen	f 1478.91
De uitgaven	- 779.40½
zoodat de rekening sluit met een batig slot van . . .	f 699 50½

waarbij echter dezelfde opmerking als in het 19^e Verslag, blz. 7, sub 1, en eene gelijksoortige als sub 2 aldaar vermeld is, moeten in aanmerking genomen worden.

De Voorzitter benoemt de heeren van der Wulp en Piaget om, ingevolge art. 25 der wet, de rekening en verantwoording van den Secretaris na te zien.

Mr. S. C. Snellen van Vollenhoven, volgens art. 15 der wet als President van het Bestuur aftredende, wordt met bijna algemeene stemmen herkozen. De herkozene verklaart zich deze benoeming te laten welgevalen.

Ter voldoening aan art. 55 draagt het Bestuur twee dubbeltallen voor, opdat uit ieder dubbeltal een lid worde gekozen voor de redactie van het Tijdschrift.

Eerste dubbeltal: de heeren Prof. J. van der Hoeven en P. C. T. Snellen.

Tweede dubbeltal: de heeren Dr. A. W. M. van Hasselt en F. M. van der Wulp.

Voor het eerste dubbeltal worden twee stembriefjes en voor het tweede dubbeltal wordt een stembriefje van onwaarde verklaard, waarna blijkt dat

Prof. van der Hoeven	15 stemmen
P. C. T. Snellen.	8 »
van Hasselt	20 »
van der Wulp	4 »

op zich vereenigd hebben, zoodat als leden der redactie van het Tijdschrift zijn herkozen Prof. van der Hoeven en Dr. van Hasselt.

Kort daarop wordt in de vergadering een brief van laatstgenoemden ontvangen, inhoudende dat de heer van Hasselt, wegens veelvuldige bezigheden, verzoekt ontslagen te worden van zijn lidmaatschap der redactie.

Op voorstel van den Voorzitter besluit de vergadering evenwel

niet terug te komen op hare keuze, maar den heer van Hasselt uit te noodigen zich althans nog voor een jaar het lidmaatschap der redactie van het Tijdschrift te laten welgefallen.

De Secretaris ontvangt den last beide heeren kennis te geven van de besluiten der vergadering¹.

Wordt besloten dat de twee-en-twintigste algemeene vergadering zal gehouden worden te Zwolle, op een tijdstip nader door het Bestuur te bepalen, in overleg met den te benoemen voorzitter van die vergadering.

Op voorstel van den heer Lewe van Middenstum wordt voorloopig aangenomen dat de algemeene vergadering in 1867 te Nijmegen zal gehouden worden.

De leiding der algemeene vergadering in 1866 te houden, wordt door de leden opgedragen aan Mr. S. C. Snellen van Vollenhoven, die zich deze keuze welwillend laat welgefallen.

Het Bestuur stelt tot eere-lid voor den heer Professor J. Hoffmann te Leiden, die zich door het doen overbrengen van een buitengewoon groot aantal eijeren van *Bombyx Yama-mayu* uit Japan naar Nederland, jegens de entomologie in 't algemeen en onze Vereeniging in het bijzonder zeer verdienstelijk heeft gemaakt.

Tot corresponderende leden worden door het Bestuur voorgesteld de heeren J. W. May Jr., Vice-Consul-Generaal der Nederlanden te Londen, die zich door welwillende bemoeijingen bij het toezenden van Engelsche tijdschriften, jegens de Vereeniging verdienstelijk heeft gemaakt en bovendien door Snellen van Vollenhoven's beschrijving onzer inlandsche bladwespen in het Engelsch te vertalen² er toe bijdraagt om de hier gedane waarnemingen, betreffende deze nog te weinig bekende insekten-familie, ook in den vreemde te verspreiden; en de heer Mr. J. H. van Lansberge, Raad van legatie bij het gezantschap der Nederlanden te Parijs, thans gewoon lid der Vereeniging.

De vergadering benoemt deze heeren met algemeene stemmen

¹ Het strekt den Secretaris tot een waar genoegen te kunnen mededeelen, dat beide heeren zich welwillend de op hen uitgebragte keuze hebben laten welgefallen.

² Deze vertalingen worden nitgegeven in het tijdschrift *the Zoologist* (bij John van Voorst, te Londen).

als zoodanig en draagt den Secretaris op hun daarvan kennis te geven.

Door den heer Kinker wordt schriftelijk als lid der Vereeniging opgegeven de heer W. J. Boogaard, kunstschilder, te Haarlem. De Secretaris zal hem op de lijst der leden plaatsen.

Naar aanleiding van hetgeen in de vorige vergadering (zie *Verlag* pag. 12) omtrent het portret van Lyonet is besloten, wordt de president der redactie van het Tijdschrift ugenoodigd om verslag te doen van de aan hem opgedragen bemoeijingen.

Deze verzoekt dat het woord zal gegeven worden aan Dr. Verloren, die zich ten zijnen verzoeke met den heer Croiset te Amersfoort onderhouden heeft en met een photograph in onderhandeling getreden is.

Dr. Verloren het woord verkregen hebbende, deelt mede, dat hij den heer Croiset allezins bereid heeft gevonden photographien te laten maken van het portret van Lyonet, hetwelk op de vorige vergadering door welwillende tusschenkomst van Prof. Cl. Mulder aan de leden vertoond is. Spreker laat vervolgens twee photographische afbeeldingen zien, welke in quarto- en octavo-formaat naar dat portret vervaardigd zijn; en treedt vervolgens in eene opgave en berekening van kosten. Het blijkt al spoedig dat het portret als plaat in het Tijdschrift te geven, veel te veel zou kosten om daartoe te kunnen besluiten.

Daarom stelt Mr. Snellen van Vollenhoven voor om eene lijst van intekening te openen, waarop ieder lid zal kunnen verklaren of hij *voor eigen rekening* een exemplaar van het vertoonde groote (à *f* 2.50), of kleine (à *f* 0.60) portret verlangt; bovendien acht dezelfde Spreker het wenschelijk, dat de Vereeniging zich voor hare rekening een zeker aantal exemplaren der photographische afbeeldingen aanschaffe, omdat het zich verwachten laat, dat buiten den boezem der Vereeniging nog wel belangstellenden zullen gevonden worden, die er prijs op zullen stellen in het bezit te komen van zulk een goed geslaagde photogram van Lyonet, als door Dr. Verloren vertoond wordt.

De heer Piaget acht het voor dat geval noodzakelijk, dat de negatieve plaat door de Vereeniging worde aangekocht.

Na eenige discussie benoemd de vergadering eene commissie, bestaande uit de heeren Mr. Snellen van Vollenhoven en Dr. M. C. Verloren, met toevoeging van den Secretaris. De vergadering laat het aan de prudentie van deze Commissie over om, op zoodanige wijze als zij geschikt zal oordeelen, uitvoering te geven aan de bovenvermelde goedgekeurde voorstellen betreffende dit onderwerp.

In de oproepingsbrief ter vergadering, komt onder de punten van beschrijving het navolgende voor:

«1°. Naar aanleiding van het verhandelde in de 16^e en 17^e algemeene vergadering (zie *Verstagen* van 1860, pag. 8, 11 en 12 en 1861, pag. 9 en 10) wordt de vergadering uitgenoodigd zich te verklaren op de twee volgende vragen:

- a. Behoort naar haar oordeel de insekten-Fauna van Limburg tot die van Nederland?
- b. Zullen de insekten-soorten, welke in de provincie Limburg gevonden zijn, in onze lijsten van Nederlandsche insekten met aanwijzing van vindplaats worden opgenomen, of zullen zij in afzonderlijke lijsten bekend gemaakt worden?»

Nadat de Voorzitter in herinnering had gebragt, hetgeen in de algemeene vergaderingen van 1860 en 1861, betreffende het nu aan de orde gestelde was voorgevallen en de redenen had ontvouwd, welke het Bestuur hadden genoopt eene beslissing der vergadering uit te lokken, brengt hij eerst in discussie de vraag:

Of naar het oordeel der vergadering de insekten-Fauna van Limburg tot die van Nederland behoort.

Mr. de Roo van Westmaas bespreekt de vraag breedvoerig en komt tot het besluit dat er geene voldoende redenen bestaan om Limburg, hetwelk politisch tot ons land behoort, in faunistischen zin daarvan af te scheiden.

De Voorzitter merkt daartegen op, dat Limburg eene geheel andere geologische formatie heeft dan onze andere provincien, hetwelk van invloed is op de flora en dus ook op de insekten-Fauna. Rekent men nu tot de Nederlandsche Fauna de insekten, welke uitsluitend in Limburg voorkomen, dan zal het nood-

zakelijk gevolg daarvan zijn dat men zich een geheel verkeerd beeld van die Fauna vormt.

Verschillende leden evenwel voeren aan dat de grenzen tusschen eene Nederlandsche- en Limburgsche Fauna niet te trekken zijn. De overgang is onmerkbaar. De bergen bij Beek zijn eene voortzetting van de Ardennen, zal men ze daarom uitsluiten van het gebied der Nederlandsche-Fauna?

Om deze en andere redenen verklaren verscheidene leden het eens te zijn met Mr. de Roo van Westmaas.

Ook Dr. Verloren spreekt in gelijken zin. Volgens hem moeten wij nog leeren in hoeverre de Limburgsche Fauna verschilt van ons overig land. Juist een faunistisch onderzoek moet ons tot die kennis brengen. Ook hij stemt voor eene toestemmende beantwoording der gestelde vraag.

De Voorzitter leest uit het Verslag der daartoe in 1860 benoemde commissie de gronden voor, welke haar destijds hebben geleid om tot eene ontkennende beantwoording der gestelde vraag te adviseren.

De heer Snellen van Vollenhoven, als lid dier commissie, licht een en ander nader toe.

De heer van Bemmelen verklaart zich volkomen te vereenigen met de gronden der commissie, en de door haar voorgestelde faunistische grens als de juiste te beschouwen. Hij herinnert dat men tot heden in de Bouwstoffen geene dieren uit Limburg als Nederlandsche heeft opgenomen en naar zijn oordeel teregt, omdat de fauna, de flora en geologische gesteldheid van beiden geheel verschillend zijn. Ook in al de andere werken, welke in den laatsten tijd over de dieren van Nederland (bij Kruseman) zijn uitgekomen, vindt men de Limburgschen in het geheel niet of slechts ter loops behandeld. En dit geschiedde niet toevallig, maar integendeel naar een bepaald plan en beginsel, nam. dit, dat de dieren van Limburg niet tot de Nederlandschen behooren. Zal men nu, vraagt Spreker, ten opzichte der insekten anders gaan handelen? Staring heeft, het is waar, in «de bodem van Nederland» ook Limburg behandeld. Maar hij verschilt in dat opzigt van de zoologen en botanisten. Spreker

meent echter niet dat uit een en ander moet volgen dat de Limburgsche Fauna worde uitgesloten. Hij stelt integendeel voor dat zij in afzonderlijke lijsten behandeld zal worden, opdat men zich geen valscli beeld van onze Fauna vorme.

De Voorzitter brengt de discussie terug tot de eerste vraag, nam., of de insekten-Fauna van Limburg, naar het oordeel der vergadering, tot die van Nederland behoort. Eerst wanneer die vraag toestemmend mogt zijn beantwoord, kan de tweede vraag in aanmerking komen, of de insekten van Limburg in de gewone lijsten, of in afzonderlijke zullen worden opgenomen.

Hij brengt in herinnering dat de quaestie, ten opzichte der eerste vraag, wel niet beslist, maar toch gepraejudiceerd is, door de toelating van den heer Maurissen uit Maastricht als lid der Vereeniging.

Ofschoon de wet het niet uitdrukkelijk zegt, is het toch blijkbaar hare bedoeling dat alleen Nederlanders gewone Leden der Vereeniging kunnen zijn. Door nu den heer Maurissen aan te nemen als gewoon lid, heeft men te kennen gegeven dat Limburg faunistisch één is met Nederland.

Nadat verscheidene leden nog het woord hadden gevoerd, worden de discussien gesloten en met 45 tegen 10 stemmen beslist, dat naar het oordeel der vergadering de insekten-Fauna van Limburg tot die van Nederland behoort.

Alsnu wordt de tweede vraag in discussie gebragt:

Zullen de insekten-soorten welke in de provincie Limburg gevonden worden, in onze lijsten van Nederlandsche insekten met aanwijzing van vindplaats worden opgenomen, of zullen zij in *afzonderlijke* lijsten bekend gemaakt worden?

Daar deze vraag reeds bij de behandeling der eerste voldoende is toegelicht, verlangt niemand daarover het woord te hebben, zoodat dadelijk tot stemming wordt overgegaan.

De uitslag is dat met 22 tegen 5 stemmen wordt bepaald, dat de insekten-soorten, welke in Limburg gevonden zijn, in *afzonderlijke* lijsten zullen bekend gemaakt worden.

Vervolgens komt onder de punten van beschrijving voor:

«Vermits aan de donatie van Eyndhoven nog geene bepaalde

bestemming gegeven is, wordt de vergadering verzocht te beslissen op een voorstel daaromtrent door het Bestuur te doen.»

Ten einde dat voorstel te kunnen doen, deelt de President van het Bestuur mede, dat de heer P. C. T. Snellen een begin heeft gemaakt met de beschrijving onzer Lepidopterologische Fauna, welk werk reeds voor 2/5 in manuscript gereed ligt; dat de heer F. M. van der Wulp het voornemen heeft om onze Dipterologische Fauna te beschrijven; terwijl hij zelf van plan is de determinatie van onze kleine Hymenoptera gemakkelijk te maken, door teekeningen te geven van typen der genera dier families, met analytische tabellen.

De uitgaven dezer verschillende werken zal meer geld kosten, dan uit de donatie van Eyndhoven zal kunnen gevonden worden, ook al rekent men daarbij de renten à 4 pCt. gedurende drie à vier jaren. De vraag is dus hoe de distributie der donatie op de doelmatigste wijze zal moeten geschieden.

Uit hetgeen daaromtrent door de drie betrokken personen wordt medegedeeld, blijkt dat geen hunner tot eene spoedige publicatie, althans niet binnen een jaar, zal kunnen overgaan, zoodat het onmogelijk wordt bevonden reeds nu eene bepaalde bestemming aan de donatie te geven.

Het voorstel om voor ieder der drie genoemde heeren 1/5 der donatie, met de versehene renten, beschikbaar te stellen voor hunne publicatie, wordt mitsdien aangehouden tot de algemeene vergadering van het volgende jaar, opdat alsdan een bepaald voorstel door het Bestuur ter tafel gebracht worde.

De heeren van der Wulp en Piaget brengen verslag uit dat zij de rekening en verantwoording van den Secretaris nagezien, met de bescheiden vergeleken, conform bevonden en goedgekeurd hebben.

De Voorzitter dankt den Secretaris namens de vergadering voor zijn gehouden beheer en de commissie voor hun onderzoek en verslag.

De heer Snellen stelt voor dat de Vereeniging 50 exemplaren aankoope van de ruilijst van inlandsche Lepidoptera, zamengesteld door de heeren Lodeesen, Kinker en Grebner, en dat

daarvan exemplaren, met aanduiding der aan de collectie ontbrekende soorten, zullen worden toegezonden aan onze lepidopterologen.

Dienovereenkomstig wordt besloten.

Nadat de vergadering gedurende een half uur geschorst was, gaat men over tot de wetenschappelijke mededeelingen.

Dr. Burgersdijk zegt dat hij alleen het woord heeft gevraagd om de leden kennis te laten nemen van een zakmicroscop door Zeiss te Jena vervaardigd, hetwelk hij heeft medegebragt, opdat de leden zich met eigen oogen van het doelmatige daarvan zouden kunnen overtuigen. Hij acht dit microscop dan ook allezins aanbevelenswaardig, zoowel omdat het teregt den naam van zakmicroscop verdient, en dus gemakkelijk op reis kan worden medegenomen, als ook omdat de prijs slechts 5½ Thaler bedraagt. Spreker eindigt met de mededeeling dat dergelijke microscopen te verkrijgen zijn bij den heer Kipp te Delft.

De heer van Benmelen betoogt het belang van de kennis der inlandsehe dierennamen en bijzonder van die der insekten. Men meent meestal dat er slechts weinig inlandsehe insekten-namen bestaan, doch hoewel Spreker toegeeft dat er minder zijn dan van de hoogere dieren, houdt hij zich toeh overtuigd dat een groot aantal bijeen is te garen. Spreker heeft dan ook voor zich zelf eene lijst daarvan opgemaakt, die hij echter nog voor zeer onvolledig houdt. Ten einde haar zoo veel mogelijk aan te vullen, noodigt hij de leden met aandrang uit om hem lijsten van inlandsehe insekten-namen toe te zenden, welke uitnoodiging, een ieder, die daartoe in staat is, als ook tot hem gerigt gelieve te beschouwen.

De heer Backer Sr. leest een brief voor dien hij van Mr. A. N. M. Pit te 's Gravenhage ontvangen heeft en die wij om de locale kleur van hetgeen daarin voorkomt, hier in zijn geheel overnemen.

«Toen ik, zoo schrijft de heer Pit, in het najaar van 1851 Havanna bezocht, werd mij door een planter uit Matanos ver-

haald, dat er op het eiland Cuba een insect gevonden wordt, dat zich in de aarde begraaft en in eene plant verandert.

«Dit verhaal kwam mij bespottelijk voor, en ik beschouwde het als een der vele sterke gevallen die aan vreemdelingen worden opgedischt. Vooral in Spaansche landen toont men veel wonderbaars van dien aard: zóó had men mij in Haïti verzekerd, dat er in dat eiland wilde muilezels gevonden worden en meer dergelijks. Ware mij de verzekering gegeven, dat zekere plant, na verloop van tijd in een insect verandert of een insect voortbragt, zoude ik zulks welligt een onderzoek waard gerekend hebben, doch dat een dier in eene plant zoude veranderen, zulk een teruggang in de natuur konde ik niet als mogelijk stellen, en scheen mij met alle wetenschap en alle begrippen van ontwikkeling en algemeenen vooruitgang in strijd. Op mijne latere reis door een gedeelte der binnenlanden van Cuba, heb ik er ook nooit meer iets van gehoord, veel minder het insect of de plant zelf gezien.

«Ik had mij nooit met entomologie bezig gehouden, en was dus geheel onbekend met de dikwerf zoo zonderlinge en onverklaarbare betrekking tussehen insecten en planten. Spoedig was mij dus dit geheele wonderbaarlijke verhaal, dat ik als een verdichtsel beschouwde, door het hoofd gegaan.

«Hadde ik toen het wandelend en vliegend blad op Java gekend, dat steeds in vorm overeenkomt met de bladeren van de verschillende boomen, waarop het gevonden wordt, en hadde ik geweten dat het in den vorm van een rozenblad gevonden wordt, terwijl de rozenstruik in Java niet inheemsch, maar uit Perzië is overgebragt, waar het wandelend blad niet wordt aangetroffen, welligt zoude ik dan de zaak niet als zoo geheel ongerijmd beschouwd hebben.

«Ruim twee jaren na mijn verblijf te Cuba bevond ik mij in Nieuw-Zeeland, en hoe stond ik verbaasd, toen mij dáár, in Auckland, de noordelijke hoofdstad der Engelsche vestiging op dat eiland, verzekerd werd, dat er in de bosschen van het binnenland eene soort van rups bestaat, die zich levend in de aarde begraaft, en dáár niet sterft of tot pop wordt, maar in

eene plant verandert, zonder daarom de oorspronkelijke gedaante van rups te verliezen.

«Ook nu verklaarde ik zoo iets voor ongerijmd, waarop mij werd gezegd, dat de zaak van te algemeene bekendheid was, om betwijfeld te kunnen worden, en ik bij eenen natuuronderzoeker in de naaste straat verschillende exemplaren dezer rups konde zien. Mijn ongeloof was nu aan het wankelen gebracht, en er werden mij werkelijk verschillende exemplaren van in plant veranderde rupsen vertoond. Zij waren allen geheel droog, en hadden het voorkomen van rupsen ter lengte van twee à twee en een halve Nederl. duimen, van droog hout gemaakt, boven in wier kop een bladerloos takje of sprictje stak, ter lengte van hoogstens ééne Nederl. palm. Wortels waren even min als bladeren zichtbaar.

«Ofschoon ik zag, kon ik nog niet gelooven, maar hield ik die voorwerpen voor producten van kunst en niet van de natuur; echter besloot ik toen, bij mijnen aanstaanden togt door het binnenland hier navraag naar te doen bij de inwoners zelf, en zoo te trachten de zaak tot klaarheid te brengen.

«Geheel onbekend met de Moari taal, moest mij dit onderzoek natuurlijk zeer moeilijk vallen, te meer daar ik alleen en geheel aan mijne eigene hulpmiddelen overgelaten was.

«Gelukkig trof ik, na eenige dagen de Waikato rivier, in gezelschap van eenige Nieuw-Zeelanders, per canoë te zijn opgevaren, eenen jongen aan, zoon van een' Engelschen vader en van eene inlandsehe moeder, die eenig gebrekkig Engelsch sprak, en er in toestemde mij als tolk te vergezellen. Met dezen en twee Nieuw-Zeelanders, die mijne weinige bagaadje droegen, zonder eenig Europeesch gezelschap, doorkruiste ik, gedurende drie weken het noordelijk gedeelte van het eiland.

«Eene der eerste vragen, die ik door mijnen tolk aan de inlanders, die mijn goed droegen, liet rigten, was of zij ooit van eene rups gehoord hadden, die zich in den grond begraaft en later plant wordt. Zonder aarzelen werd die vraag door beiden bevestigend beantwoord. Het scheen eene zeer bekende zaak te zijn, doch men zeide mij, dat het niet gemakkelijk was om de

rups, die alleen in digte bosschen wordt aangetroffen, te vinden. Het duurde dan ook verscheidene dagen eer ik een exemplaar bekwam; doch eindelijk kwam een mijner begeleiders er met een bij mij. Op mijne vraag waar hij het gevonden had, wees hij mij eene plaats in het bosch aan, waar wij, na goed zoeken er nog eenige vonden. Zij waren in alle opzigten gelijk aan die welke ik in Auckland gezien had, met dit onderscheid, dat deze niet droog waren, maar in verschillende perioden van ontwikkeling verkeerden. De eene was nog zacht, met een' korten spriet, als altijd, midden uit den kop groeiende, terwijl door het ligchaam der rups in de lengte twee à drie taaie houtvezels liepen, door dierlijke, vochtige, kennelijk tot de rups behoorende bestanddeelen omringd. Andere waren reeds meer houtachtig, niet meer zoo vochtig en zacht als de vorige, doch nog zeer buigzaam, de spriet was langer. Eindelijk was er één bij, die geheel tot hout geworden was, als een houtje of takje met het mes kon gesneden worden en eenen spriet, langer dan de eerste, doch niet veel langer dan de tweede had. Zoo min de laatste als de eerste waren van bladeren, bloemen, zaad of wortels voorzien. De pooten, de kop, het ligchaam waren duidelijk zichtbaar, in een woord de geheele rups had niet de minste verandering van gedaante ondergaan. De kleur van allen was uitwendig licht bruin, inwendig groenachtig. Aan geen van allen was eenige onaangename reuk of bederf te bespeuren. Aan bedrog viel niet te denken; daarbij hadden mijne getatoueerde Nieuw-Zeelanders niet het minste belang, en zij waren nimmer met eenige mijner vrienden in Auckland in aanraking gekomen.

«Niettegenstaande al mijne navorschingen is het mij niet mogen gelukken eene rups in handen te krijgen, die zich nog bewegen kon, of te vernemen hoe zij zich voedt, en of al de rupsen van die soort in planten, dan wel of sommige ook in poppen en kapellen veranderen. Mijne inlanders vertoonden mij het voorwerp zoo als zij het vonden, maar konden mij niet de minste inlichting geven omtrent het ontstaan en de leefwijze van het dier, of de verschillende veranderingen, die het ondergaat; wel verzekerden zij mij, dat zij de rups dikwijls levend gezien hadden.

«Later vonden wij nog een paar exemplaren het eene meer, het andere minder houtachtig, doch beide duidelijk in allen opzichte gelijk aan het vorige. Met het doel om die beide exemplaren, als door mij zelf uit den grond gehaald, later te huis aan deskundigen te vertoonen, nam ik die mee, doch, even als zoo vele andere zaken, werd het doosje, waarin ik ze gesloten had, bij het dagelijks in- en uitpakken van mijn goed, ergens vergeten en verloren, zoodat ik thans geen voorwerp tot staving van het bovenstaande vertoonen kan. Voor mij zelf heb ik echter de vaste overtuiging, dat er werkelijk in Nieuw-Zeeland (en waarom dus ook niet op Cuba?) eene rups bestaat, die zich op zekere periode harer ontwikkeling in den grond ingraaft, en uit wier kop dan een houtachtige spriet ontspruit, terwijl het ligchaam, zonder in het minst de rupsengedaante te verliezen, geheel in hout verandert. Omtrent de oorzaak dezer verandering werden mij, later in Auckland terug gekomen, twee gissingen geopperd. De eene was, dat zich in of op den kop dier rups een parasietachtig plantje ontwikkelt, wier wortels zich van het ligchaam der rups voeden, tot zij dat geheel opvullen, en dus als het ware in hout hebben doen overgaan.

«De tweede was, dat de rups, onder haar ander voedsel, somtijds een zaadje nuttigt, dat door haar niet kan verteerd worden, dus in het ligchaam ontspruit, en daarin voortleeft, zoolang het zich daarvan voeden kan, terwijl de plant niet tot volkomen ontwikkeling komen kan, maar sterft, zoodra zij het geheele inwendige der rups geabsorbeerd en aan zich geassimileerd heeft.

«Beide deze gissingen geef ik hier voor hetgeen ze zijn. Ik heb nimmer enige andere verklaring vernomen. Ik voor mij echter moet zoowel de eene als de andere hypothese verwerpen, omdat beide het bestaan van wortels, ten minste in de rups, veronderstellen, en ik in alle exemplaren, die ik geopend heb, wel houtvezels, even als wanneer men een groen takje in de lengte opensehurt, doch nimmer iets, dat naar wortels geleck, gevonden heb. De zaak blijft voor mij onverklaarbaar, doch het feit dat er in Nieuw-Zeeland eene *rups* bestaat, die in eene

houtachtige meer of min ontwikkelde *plant* verandert, schijnt onloochebaar ».

De heer Snellen van Vollenhoven zegt, dat wel geen entomoloog ter wereld het gevoelen zal willen deelen dat er insecten zijn die in planten veranderen; dat overigens de zaak, door den heer Pit bedoeld, wel bekend is als een fungoïde parasiet, welke het geheele ligchaam der rups opvult en dikwijls in lange takvormige deelen daar buiten uitsteekt. Ook 's Rijks Museum te Leyden bezit zoodanige voorwerpen; de schimmelpflanzen worden, zoo hij meent, tot het geslacht *Clavaria* of tot *Sphaeria* gebragt.

Indien hij zich niet vergist, dan is door verschillende auteurs over deze parasietplanten gehandeld en wel met name door den heer G. R. Gray in een quarto werk met fraai gegraveerde platen¹. Eindelijk moet hij na het hooren voorlezen van den brief bepaaldelijk te kennen geven dat hem eene *Phyllium*-soort of wandelend blad, dat gelijkenis zou hebben op rozenbladeren, onbekend is, en dat hij meent zeker te zijn dat zoodanig een nog niet beschreven is.

De heer Lodeesen zegt ongeveer het volgende:

Den 8sten Junij 1865 heb ik in de duinen bij Overveen eenige rupsen van *Tortrix Pilleriana* gevonden op *Convallaria polygonatum*. Mijn vriend J. Kinker vond acht dagen later op dezelfde plaats meer rupsen dezer soort, welke half volwassen zijnde gezamenlijk door mij zijn groot gebragt. De rupsen leefden op de gewone wijze der bladrollers. Na ongeveer veertien dagen begonnen zij te verpoppen en de vlinders kwamen meerendeels in de eerste helft van Julij uit. Uit de 58 poppen die ik verkreeg, kwamen 6 ichneumons en 22 vlinders, terwijl de overige poppen niets uitleverden. Onder de vlinders waren 7 mannetjes en 15 wijfjes, die ik het genoeg heb hierbij allen ter bezigtiging te stellen, met eenige poppen en een levend exemplaar van de genoemde voedingsplant.

De schrijvers die ik heb kunnen raadplegen, zijn niet duidelijk

¹ G. R. Gray, Notices of Insects that are known to form the bases of fungoid parasites. London, privately printed, 1858. 4°. tab. 6. pg. 22.

in de beschrijving der wijfjes. Wood beeldt alleen een man af, von Heinemann beschrijft alleen de teekening der mannetjes, en Treitschke schijnt in het onzekere te zijn of de wijfjes al dan niet de bruine dwarsbanden hebben, die een onderscheidend kenmerk dezer soort uitmaken. Hübner schijnt tweemaal een man te hebben afgebeeld. Alleen Herrich-Schaeffer zegt dat de wijfjes even als de mannetjes geteekend zijn, doch zwakker, waarmede ook zijne afbeelding overeenkomt.

Op mijne voorwerpen is het gemakkelijk te zien dat de wijfjes voor verreweg het grootste gedeelte niet geteekend zijn, maar eenkleurig, in verschillende nuancen tussehen groenachtig geel en donkerbruin. Onder de 15 wijfjes die ter bezigtiging rond gaan, bevinden zich slechts twee die de normale teekening vertoonen. Uit het onderzoek der poppen van beide seksen is mij gebleken dat de staarteinden bij allen zonder onderscheid uitloopen in een kort regt steeltje, dat ter wederzijde en aan den onderkant op het uiteinde voorzien is van twee kromme haakjes.

Ik heb het staarteinde dertig maal vergroot afgeteekend en bied die teekening bij deze ter bezigtiging aan.

Tortr. Pilleriana komt behalve in Oostenrijk, Hongarije, Frankrijk en Engeland, dus ook hier te lande voor, zoo als mij reeds in 1865 gebleken was, toen ik een paar mannetjes bij Overveen ving. Behalve op *Stachys germanica*, zoo als v. Heinemann en Treitschke opgeven, en op het zaad van *Iris foetidissima*, zoo als Stainton zegt, worden de rupsen dus ook gevonden op de in onze duinen menigvuldig voorkomende *Convallaria polygonatum*.

De Voorzitter brengt den Spreker dank voor deze belangrijke waarnemingen en Mr. Snellen van Vollenhoven noodigt hem uit om zijn best te doen in een volgend seizoen op nieuw de rupsen te verkrijgen en in dat geval daarvan eene volledige beschrijving en teekening voor het werk van Sepp te vervaardigen, waartoe de heer Lodeesen zich volgaarne bereid verklaart.

Dr. Piaget vraagt toezending van parasitische insecten, welke op vogels leven en de heer van der Wulp doet hetzelfde verzoek ten aanzien van Diptera, die op vlermuizen huishouden.

Prof. Cl. Mulder beveelt zich aan voor larven van *Hydrophilus piceus*. Ook zullen allerlei spanrupsen liefst tegen het verpoppen, voor zijne anatomische onderzoekingen hem steeds welkom wezen. De leden worden mitsdien uitgenoodigd zooveel mogelijk aan het verzoek van genoemde heeren te voldoen.

De heeren Lodeesen, van Medenbach de Rooy, Snellen, Lewe van Middelstum en Jordens vertoonen verschillende soorten van Lepidoptera, die grootendeels hier te lande zeldzaam gevonden worden en gedeeltelijk nieuw zijn voor de Fauna van Nederland. Voor deze laatste zie bijlage C en D.

De anders zoo zeldzame *Aglia Tau* was in April 1865 menigvuldig aangetroffen door den heer Lewe van Middelstum in de omstreken van Beek bij Nijmegen en door den heer van Medenbach de Rooy in de nabijheid van Arnhem.

Ten opzichte van *Macroglossa Stellatarum* wordt door den heer Snellen en den Secretaris medegedeeld, dat deze onrust in Julij van dit jaar buitengewoon talrijk in de Hollandsche duinen in den zonneshijn op *Echium vulgare* vloog, zoo zelfs dat men somtijds van 10—14 stuks in elkanders nabijheid zag¹.

Onder de door den heer van Medenbach de Rooy vertoonde zeldzame soorten, trokken bijzonder de aandacht *Orgyia Ericae* Germ. in September bij Nijkerk en *Hibernia rupicaprarua* in Maart bij Arnhem gevangen.

De heer Snellen herinnert dat de rupsen van *Characas Graminis* in het begin van dezen zomer zeer veel schade aan de graslanden hebben toegebracht in het noorden van Drenthe. De couranten hebben in der tijd daarvan melding gemaakt, doch Spreker acht het nuttig dat het feit ook in dit Verslag worde geconstateerd, daar hem uit ontvangen rupsen gebleken is dat zij tot *Ch. Graminis* behoorden.

¹ Wel een 40tal rupsen dezer soort werd in den loop van Augustus 1865 bij Rotterdam gevonden op *Galium aparine*. De vlinders kwamen in het laatste derde gedeelte van September te voorschijn. Ook uit Engeland wordt gemeld dat *M. Stellatarum* aldaar dit jaar in overvloed voorhanden was. Op 16 en 17 September 1865 zag ik nog verscheidene vlinders dier soort op bloemen vliegen in de dierentuinen te Antwerpen en Brussel. d. G.

Dezelfde deelt mede dat *Hepialus Humuli* dezen zomer zeer talrijk langs de plassen bij Rotterdam vloog en dat *Hepialus lupulinus* in Mei van dit jaar menigvuldig bij Amsterdam voorkwam.

De Secretaris zegt, dat in deze dagen *Neuronia popularis* geene zeldzaamheid is te Velp, alwaar iederen avond een menigte vlinders, meest mannetjes, op het lamplicht aan in de kamer komen vliegen waar hij logeert. Mr. J. H. Albarda zegt, dat tegenwoordig de genoemde soort ook te Kleef zeer menigvuldig voorkomt.

Laatstgenoemde Spreker herinnert dat in de vorige vergadering (zie *Verlag* pag. 20) sprake is geweest van vlinders met rupsenkoppen. Naar aanleiding daarvan biedt hij thans voor de bibliotheek aan een opstel van den heer J. J. Braunsma, handelende over buitengewone afwijkingen, waargenomen bij de gedaantenverwisselingen des zijdeworms (*Bomb. Mori*) en een stukje van Prof. J. van der Hoeven, getiteld: eenige geschiedkundige aantekeningen betreffende vlinders met rupsenkoppen.

Dit geschenk wordt in dank aangenomen.

De heer Snellen van Vollenhoven maakt van deze gelegenheid gebruik om de aandacht der leden te vestigen op een voorwerp van *Hyponometa Eronymi* (t geen door hem vertoond wordt), dat in Junij ten zijnent onder vele anderen uitgekomen, de rupsenkop niet had kunnen afstoten en dus blind was en zonder sprieten. Spreker had niet kunnen bespeuren dat het diertje hiervan eenige belemmering ondervond, daar het voortdurend stil zat, zonder met de pooten aan den kop te komen, gelijk men zou veronderstellen.

Verscheidene leden voeren achtereenvolgens het woord over de uitkomsten hunner

KWEERING VAN ANTHERAEA YAMA-MAYU,

welke mededeelingen¹ hier volgen.

¹ Zij hebben allen, voor zooveel het tegendeel niet vermeld is, betrekking op de rupsen, welke uit de eijeren verkregen zijn, die n het begin van 1865 uit Japan in Nederland werden aangevoerd.

De heer de Roo van Westmaas geeft verslag zijner gedurende dit jaar genomen proeven met de kweeking van *Saturnia Cynthis* en *Antheraea Yama-mayu*.

Van de eerste soort verkreeg hij van half Mei tot in Julij een groot aantal vlinders en eijeren, waaruit p. m. 50,000 rupjes te voorschijn kwamen, die gedeeltelijk onmiddellijk na hunne geboorte, gedeeltelijk eerst na de eerste en tweede vervelling buiten op de boomen gebragt en verder aan hun lot overgelaten werden. Het resultaat was allerongunstigst, daar er van dat aanzienlijke getal niet meer dan een tiental cocons te regt kwam, het geen behalve aan ziektegevallen, die vrij menigvuldig voorkwamen, vooral aan het rooven door insecten en vogels moet worden toegeschreven. Hij komt dus tot de gevolgtrekking dat deze proef op nieuw het bewijs heeft geleverd, dat eene buitenkweeking zonder bijzonder nauwkeurige voorzorgen altijd aan zeer groote bezwaren zal onderhevig zijn en waarschijnlijk, bij deze soort ten minste, na aftrek van alle noodzakelijke onkosten, nooit die voordeelen zal kunnen geven, welke men er zich aanvankelijk van meende te mogen voorstellen.

Ten aanzien van *Antheraea Yama-mayu* deelt hij mede dat zijne proeven met die soort, dit jaar, over twee afzonderlijke en zorgvuldig van elkander afgescheiden kweekingen geloopt hebben. De eene dier kweekingen, namelijk, werd ondernomen met de eijeren die door vriendelijke tusschenkomst van den Hooggeleerden Heer Professor Hoffmann direct uit Japan waren aangevoerd, de andere met die, welke, het vorige jaar, van hier te lande gewonnen vlinders verkregen waren.

Van de eerste kweeking werden de rupsen zoo veel mogelijk op de Japansche wijze behandeld en tot na de tweede en derde vervelling in een luchtig van kranjans vervaardigd lokaal, op takken in water geplaatst, opgevoed en vervolgens in eene met behanggaas¹ overdekte ruimte op een vijftigtal lage eikenboompjes

¹ De bedekking met behanggaas was noodig, doordien eene kleine soort van mezen, die zeer sterk op de rupsen aasden, zich door de mazen der netten welke eerst daartoe gebezigd werden, wisten heen te werken.

in de vrije natuur overgebracht. Deze kweeking, die eerst goed scheen te zullen slagen, mislukte echter later geheel en al, toen er onder de rupsen eene, naar het schijnt, epizootische ziekte uitbrak, die zich vooral kenmerkte door eene verbleeking der huid, welke vervolgens met bruine en zwarte vlekken overdekt werd en ten slotte eene geheele ontbinding van het insekt ten gevolge had. Die ziekte woedde zelfs in zoo hevige mate, dat Spreker van de 4840 rupsen, die door hem op de boomen waren geplaatst, niet meer dan zeven slechte cocons verkreeg.

De proeven met de hier gewonnen eijeren gaven een beter resultaat. Zij werden in vier partijen afgedeeld en op verschillende wijze behandeld.

De eerste partij bevatte 109 eijeren, welke in het najaar van 1864 in een goed gesloten ijzer-gazen kistje tegen een boom op de noordzijde gehangen en gedurende den geheelen strengen en langdurigen winter aan de buitenlucht blootgesteld werden. De rupjes begonnen den 25sten April op eene temperatuur van 21° Cent. uit te komen en werden nu onmiddellijk met de eijeren in een bakje op een eikenboompje overgeplaatst, dat, even als zulks bij deze geheele kweeking geschiedde, dicht met gaas overdekt werd. De rupsen sponnen zich den 9den Julij en volgende dagen in en leverden 26 cocons, waarvan de eerste vlinder, een wijfje, den 26sten Augustus verscheen¹.

Van deze partij stierven negen rupjes, den nacht na hunne geboorte, ten gevolge van vorst, terwijl slechts een enkele geheel volwassen rups door dezelfde ziekte die de Japansche rupsen teisterde, te loor ging. Uit een later ingesteld onderzoek der eijeren bleek, dat slechts twee rupjes in dezen gestorven waren, bevattende de 71 nog overblijvende en voor het grootste gedeelte niet ingedroogde allen verdroogde doijers.

Hoewel nu ditmaal het uitkomen dezer eijeren gelijktijdig met

¹ Op dit wijfje volgde den 27sten Augustus een man, waarna, in het geheel, nog slechts één man en twee wijfjes te voorschijn kwamen, zoodat er van deze cocons, die steeds buiten bleven, op den 1sten October nog 21 onuitgekomen overig zijn.

de uitbotting van het eikenloof plaats had, geloofd echter Spreker niet, dat men bij de, in dit jaar, zoo buitengewoon vroege ontwikkeling van den plantengroei, daaruit een bepaald bewijs voor het vervolg mag afleiden.

Van de tweede partij werden de eijeren den 7den April binnen eene luchtige loods in een pot op eene diepte van 25 Ned. duim onder den grond geplaatst en den 24sten April in een bakje, buiten, in een boom gehangen. De rupsjes kwamen den 2den Mei en volgende dagen ten getale van 149 op eene temperatuur van 16° Cent. te voorschijn en leverden van den 9den Julij af 115 cocons op, waaruit de eerste vlinder den 19den Augustus verscheen, zoodat er 56 rupsen (waaronder 18 aan bovengenoemde ziekte) stierven.

De eijeren der derde partij, die even als die der voorgaande en volgende, gedurende den winter in een zeer koel vertrek bewaard waren, werden den 9den April in eene goed gesloten glazen doos geplaatst, die in watten gewikkeld werd en daarna in een houten kistje gezet, dat ook weder dicht met watten omwoeld werd. Niettegenstaande deze voorzorgen kwamen de rupsjes ten getale van 96 reeds den 21sten April op eene temperatuur van 17° Cent. uit. Zij werden met in potten gekweekte eikenstruikjes gevoed en vervolgens, na de tweede vervelling, buiten, op de boompjes overgebracht. Het inspinnen begon den 25sten Junij, het uitkomen der vlinders den 4den Augustus; bedragende het geheele aantal cocons 66, zoodat er 50 rupsen, meest allen aan de genoemde ziekte, gestorven zijn.

Van de vierde partij werden de eijeren den 5den April in den grond geplaatst en eerst den 1sten Mei daaruit genomen. De rupsjes kwamen uit van 6 tot 9 Mei, ten getale van 187, op eene temperatuur van 19° Cent. Zij werden tot na de tweede vervelling op takken in water geplaatst, gekweekt en toen buiten op de boomen overgebracht. De eerste rups spon zich den 9den Julij in, terwijl de vlinders den 20sten Augustus begonnen uit te komen. Het getal cocons was 109, zijnde er dus 78 rupsen, nagenoeg allen aan de bovengenoemde ziekte, gestorven. Opmerkelijk was het, dat er onder deze laatsten 59

op een getal van 84 voorkwamen, welke gekweekt werden onder groote ijzer-gazen vlugten, die over eikenstruiken geplaatst waren, en waarvan dus de rupsen veel digter bij den grond kwamen dan die, welke drie tot vier voet hooger op de boompjes leefden.

Het getal rupsen der vier partijen te zamen genomen was 468, die 51½ cocons opleverden, bedragende het verlies op de eerste partij 27,77 pet., op de tweede 24,16 pet., op de derde 51,25 en op de vierde 41,71 pet. zoodat de eerste en tweede partij de gunstigste uitkomst gaven.

Behalve de cocons der eerste partij werden er ook nog eenige der tweede en vierde op de boomen, buiten, gelaten, ten einde later den invloed der temperatuur op de paringen te kunnen onderzoeken¹.

Een gunstig verschijnsel is de meerdere zwaarte der alhier gewonnen eijeren in vergelijking met de uit Japan aangevoerde, terwijl ook de rupsjes bij het uitkomen ruim één streep langer waren; bovendien vertoonde zich dit jaar het gestadig afvallen der rupsjes van de bladeren niet, hetgeen het vorige jaar werkelijk een groot bezwaar opleverde en misschien grootendeels werd voorgekomen door het ophangen der eijeren in bakjes aan de takken, waardoor de rupsjes onmiddellijk in een natuurlijken toestand geplaatst werden. Ook het uitkomen der eijeren in 5 of 4 dagen geheel af en was dit dus veel geregelder dan bij de Japansche, waarvan er zelfs nog tot in Junij enkelen achterbleven.

Onder de thans gewonnen eijeren zullen zich ook weder dit jaar een aantal onbevruchten bevinden, hetgeen vooral is te

¹ Van deze cocons begonnen de vlinders den 6den September uit te komen, de meesten echter waren wijfjes die, hetgeen merkwaardig is, vóór de mannen verschenen. De paringen hadden geregeld plaats, zoodat nog dikwijls de vlinders des morgens vereenigd gevonden werden, niettegenstaande de thermometer der voorafgaande nachten 7, 7½, 8 en 12½° Cent. geteekend had. Het aantal eijeren was vrij aanzienlijk; deze werden door de ♀♀ tegen de takken vastgekleefd en zullen nu, voor een gedeelte, gedurende den winter, op dezelfde plaatsen gelaten worden om te kunnen nagaan of mogelijk ook de temperatuur van het hout eenigen invloed op den tijd van het uitkomen der eijeren, zal uitoefenen.

wijten aan het zeer ongelijk uitkomen der vlinders van de verschillende sexen, zijnde ook weder nu de meeste mannetjes vóór de wijfjes verschenen¹.

Eene proef om globaal de hoeveelheid blad, welke een zeker aantal rupsen kan voeden, te kunnen bepalen, heeft aangetoond, dat op een boompje, waarvan het blad, na dicht ineen gebonden te zijn, eene Ned. el hoogte en even zoo veel breedte besloeg, 25 rupsen kunnen groot gebragt worden.

Nog deelt de Heer de Roo van Westmaas mede, dat hij op den 29sten Mei II. van den Heer N. H. de Graaf heeft ontvangen eenige regtstreeks uit Japan aangevoerde eikenstruikjes benevens een vrij groot aantal eikels, die aan dezen door vriendelijke tusshenkomst van de Directie der Nederlandsche Handelsmaatschappij waren toegezonden. Van deze bezending behield Spreker de eene helft voor zich, terwijl hij, ten einde de kansen van welslagen te vermeerderen, de andere aan den kundigen bloemist, den Heer Wilke te Velp toevertrouwde. De struikjes waren bij hunne aankomst reeds te zeer verdroogd om er eenig goed resultaat van te kunnen verwachten en liepen dan ook, met uitzondering van zeer enkelen, niet meer uit.

De eikels, die op eene beschaduwde plaats gelegd werden, begonnen echter in Julij te ontkiemen en leverden een aantal plantjes op; niettemin bestaat er slechts weinig hoop, dat deze eik, die ook onder het echte voedsel der Yama-mayu rupsen wordt opgegeven, immer hier te lande in het groot zal kunnen gekweekt worden, daar hij door deskundigen voor de *Quercus serrata* Thunb. gehouden wordt, eene soort die, volgens hen, tegen onze strenge winters niet bestand is.

De Heer J. Baeker Sr. zegt, dat hij omtrent zijne kweeking van *Antheraea Yama-mayu* weinige bijzonderheden heeft mede te deelen, omdat zijne verkregen resultaten overeenkwamen met die van Mr. de Roo van Westmaas. Ook zijne rupsen van de derde inlandsehe generatie, hoewel in betrekkelijk gering aantal,

¹ Dat er evenwel onder die eijeren verscheiden goeden zullen zijn is bewezen door het openen van één ei gelegd den 20sten Augustus en waarin den 24sten September een levend rupsje gevonden werd.

hadden zich voorbeeldig ontwikkeld en fraaije en groote cocous opgeleverd, die hij bij den Heer de Roo had gedeponeerd, om overeenkomstig het door hem aangenomen stelsel, ze zoo veel mogelijk te groeperen, ten einde daardoor de kans van paring en bevruchting na het uitkomen der vlinders te verhoogen. Betreffende de bij de laatste bezending ontvangen eijeren was des Sprekers bericht zeer ongunstig, daar ook bij hem de groote meerderheid der uitkomende rupsen stierf en de overblijvenden na de derde, ja vierde vervelling, slap aan de struiken hingen en geheel verteerden, zoodat geen enkele overbleef. Des Sprekers zoon, de Heer J. Backer Jr., was echter met die teelt gelukkiger geweest, daar deze van de 1000 eijeren, hem door de Vereeniging verstrekt, een 50tal fraaije cocous verkreeg, van welke betrekkelijk gunstige uitkomst de reden niet kon gegist worden. De rupsen waren aanvankelijk gekweekt op 's Sprekers gewone, bekende manier en na de 2de of 5de vervelling buiten geplaatst op zeer dicht opeen gepakte stekken. Men zou kunnen vragen of de betere gelegenheid, welke zij daardoor hadden om zich in de schaduw tegen de felle zonnelitte te beschutten een middel van behoud is geweest. Maar dezelfde ziekte, welke de Yama-mayu hadden, heerschte ook onder de Cynthia's en niet alleen onder die welke buiten werden gekweekt, maar ook onder die welke Spreker, ter dagelijksche waarneming, in een ijzergazen kast gekweekt en tegen zonneshijn beveiligd had, zoodat althans bij dezen de oorzaak der kwaal niet in sterke hitte kon gelegen zijn.

Van de voormelde 50 cocous kwam den 25sten Augustus 1865 de eerste vlinder uit, zijnde een wijfje¹.

¹ De heer Backer zijne mededeelingen vervolgende schrijft mij na de vergadering: den 26sten Augustus kwamen uit 2 ♂♂ en een ♀, waarna dagelijks 3 of 4 vlinders volgden, zoodat binnen acht dagen 27 levende vlinders van beide seksen bij elkander waren; zijnde de laatste vlinder den 18den September nitgekomen. Geen enkel cocoon is onuitgekomen gebleven en al de vlinders hebben zich volkomen ontwikkeld.

Hoewel ik geen paringen heb waargenomen, vond ik toch elken morgen vlinders van beide seksen in eene positie geplaatst, die geen twijfel overliet dat de copulatie kort te voren had plaats gehad. Het leggen van eijeren volgde dan ook spoedig. Het getal daarvan schat ik op eenige duizenden. Opmerkelijk is, dat de eijeren niet de donkere kleur hebben van de in het voorjaar van 1865 versch ingevoerde, maar licht

De Heer Backer zegt nog, dat hij ook Yama-inayu eijeren ontvangen heeft van den hofleverancier J. A. Heese, te Berlijn. Deze eijeren waren zeer donker van kleur (het kenmerk van de slechte soort) en bevatten rupsen, die geheel vergaan waren. Geen enkel ei van die bezending is uitgekomen.

Prof. Cl. Mulder deelt mede, dat zijne rupsen aanvankelijk uitnemend tierden, doch later allen door ziekte zijn aangetast. De meesten waren bijna volwassen en stierven aan de ziekte, tenzij zij vroeger in spiritus werden gedood om te worden onderzocht. Hij liet schoone teekeningen, zieke rupsen voorstellende, door S. Berghuis vervaardigd, zien, doch wenschte in geen bijzonderheden te treden, omdat zijn onderzoek nog geen voldoende resultaten had opgeleverd. Hij had eijeren meegedeeld aan de Heeren Bruinsma te Leeuwarden, en Bouricius te Aduard; de eerste verloor alles door ziekte, de laatste slaagde zeer goed in zijne kweeking¹.

Ook de Heer N. H. de Graaf heeft van zeer ongunstige uitkomsten te spreken. Zoowel bij verschillende zijner vrienden, geene leden der Vereeniging, aan wie hij eijeren gegeven had, als bij hemzelfen waren al de rupsen aan de ziekte gestorven; de meesten bijna volwassen. Slechts twee stuks hadden goede cocons gesponnen, waaruit later de vlinders waren te voorschijn gekomen. Die twee rupsen waren echter in de schaduw gehouden, hetgeen met al de overigen het geval niet was geweest, zoodat Spreker niet vreemd is van het denkbeeld, dat de zonneglette de ziekte heeft doen ontstaan en voortwoeden.

De Heer de Graaf deelt verder mede, dat het hem een groot genoegen is in deze Vergadering wederom melding te kunnen maken van een hoog gewaardeerd bewijs van belangstelling, hetwelk hij van de Directie der Nederlandsche Han-

grijs zijn, even als die der geacclimateerde vlinders, door den heer de Roo ter vergadering vertoond, en alzoo in dit opzigt voldoende aan het door Prof. Hoffmann opgegeven kenmerk van prima qualiteit. Zij bevatten zeer krachtige rupsen.

¹ Later is berigt dat de heer Bouricius gezonde vlinders heeft verkregen en thans in het bezit is van een goeden voorraad bevruchte eitjes. Hij zal zijne kweeking in 't volgend jaar voortzetten.

delmaatschappij heeft mogen ondervinden. Deze toch had hem met hare gewone, reeds zoo dikwijls gebleken bereidwilligheid, eene partij Japansche eikenstekken en eikels toegezonden, afkomstig van de eiksoort op welke Yama-mayu in Japan leeft. Ongelukkiglijk waren de stekken zoo al niet allen, dan toch grootendeels verdroogd, zoodat daarvan weinig of niets is teregt gekomen. De eikels echter had hij verdeeld, ten einde zooveel mogelijk den kans op het verkrijgen van jonge plantjes te bevorderen. Mr. de Roo van Westmaas ontving het grootste gedeelte. Van het overige gedeelte zond Spreker aan den Hortus Botanicus te Leiden, aan Dr. Wellenbergh te Utrecht, Directeur van 's Rijks veerartsenijschool, en anderen, terwijl hij een gedeelte voor zichzelf behield. Behalve hetgeen reeds door Mr. de Roo van Westmaas daaromtrent is medegedeeld, kan Spreker de verzekering geven, dat ook bij hem de eikels ontwikkeld zijn, zoodat hij zich vleit in de kweeking der plantjes te zullen slagen.

De Heer Dr. M. C. Verloren deelt mede, dat de uitkomst zijner kweeking van Yama-Mayu in het voorgaande jaar in zeker opzigt nog al gunstig is geweest, voornamelijk met betrekking tot het paren en eijerleggen der vlinders, hetgeen het eerste jaar bij hem zeer slecht was gegaan. Het uitkomen der eijeren was, ten gevolge van het koude weder, zeer ongunstig geweest. Zeer vele rupsjes geraakten niet goed aan het eten en vielen van de bladeren af, terwijl een groot aantal in de eijerschalen bleef zitten, zonder daarnit te kunnen kruipen. Hij heeft alzoo van ongeveer een 800-tal goede eijeren slechts omstreeks een 100-tal rupsjes verkregen, die goed aan het eten waren geraakt, waarmede hij verder zeer gelukkig is geweest, zijnde er later slechts weinigen meer gestorven. Hij heeft daarvan 85 cocons en poppen verkregen, want 5 rupsen zijn verpopt zonder zich te hebben ingesponnen. Van deze laatsten was eene pop zeer klein en misvormd, welke dan ook niet is uitgekomen. De anderen zijn echter allen uitgekomen en hebben goede gave vlinders opgeleverd. Eene der niet ingesponnen rupsen maakte gedurende verscheidene uren het manuaal van te

spinnen, met den kop steeds heen en weder gaande, zonder evenwel eenen draad te leveren; later verpopte zij en leverde een goeden vlinder op.

Omtrent de vlinders was opmerkelijk, dat het aantal mannetjes aanzienlijk grooter was, dan dat der wijfjes. Terwijl in het eerste jaar de verhouding van het aantal mannetjes slechts even iets grooter is geweest dan dat der wijfjes, zoo waren thans van de 82 vlinders 57 ♂♂ en 25 ♀♀. Nog was opmerkelijk, dat de zoo menigvuldige kleurversecheidenheden van het voorgaande jaar geheel waren verdwenen. Alle vlinders hadden de oranje-gele grondkleur.

Het paren en eijerenleggen der vlinders ging gedurende de eerste dagen van het uitkomen der vlinders zeer goed. Toen het weder later minder gunstig en kouder was geworden, had dit niet meer plaats. Terwijl in het eerste jaar bij omstreeks 180 vlinders slechts vier paringen werden waargenomen en Spreker niet geloofte, dat er toen meer hebben plaats gehad, zoo zag hij thans gedurende de eerste dagen iederen avond verschillende paren vereenigd, waarvan sommigen den volgenden morgen nog vereenigd waren, hetgeen in het voorgaande jaar nimmer plaats had. Zij werden toen door de minste aanleiding daarin gestoord, hetgeen thans niet het geval was.

Terwijl hij in het eerste jaar van de 180 vlinders, van welke nagenoeg de helft wijfjes waren, slechts omstreeks 800 goede eijeren had verkregen, naar gissing nog geen 10 p. c. van het geheele aantal eijeren, zoo heeft hij in het vorige jaar verkregen 5545 eijeren, waaronder 1520 goede, niet ingedroogde. Hierbij moet nog worden opgemerkt, dat zij, voornamelijk de laatsten, slechts van een gedeelte der 25 wijfjesvlinders afkomstig zijn, daar, zoo als reeds is gemeld, de laatst uitgekomenen vlinders, ten gevolge der koude, niet meer hebben gepaard.

Deze gunstige uitkomst schrijft de heer Verloren daaraan toe, dat hij ze zeer vochtig en warm heeft gehouden. Wanneer de temperatuur beneden de 60° F. daalt, zijn de vlinders trager in hunne bewegingen en paren zij niet meer.

Behalve bovengenoemde eijeren heeft hij dit jaar nog gehad

omstreeks een 4000tal eijeren van de nieuw uit Japan aangevoerden, hetzij door toedoen van den heer Hoffmann, hetzij van de Handelmaatschappij. Zij zijn vrij goed uitgekomen, toen het eikenloof reeds begon uit te loopen; de nieuwe Japansche echter later, ongeregelder en veel minder talrijk, dan de zelf gewonnen eijeren van het vorige jaar. De rupsjes groeiden aanvankelijk uitmuntend, krachtig en frisch, zoodat hij de twee voorgaande jaren geene zoo groote rupsen heeft gehad. Toen echter is er ziekte onder gekomen; eerst onder de Japansche en later ook onder de eigen gewonnenen, welke zich langzamerhand zoo zeer heeft uitgebreid, ook onder diegenen, welke later op eikenhout in de open lucht werden opgekweekt, dat bijna allen daardoor zijn te gronde gegaan. Slechts 12 hebben zich gaan inspinnen, waarvan het al spoedig bleek, dat 6 nog ziek werden onder het spinnen of in de cocon, zoodat er slechts 6 uiterlijk goed schijnende cocons overbleven¹.

Spreker houdt het er voor, dat de nieuwe Japansche eijeren besmet waren, en dat zich de ziekte van die heeft uitgebreid onder zijne eigen gewonnenen. Hij heeft ze wel hoofdzakelijk afgezonderd gehouden, maar toch niet zoo, dat er niet enkele Japanschen onder de anderen waren geraakt. Hij had op zulk eene uitkomst volstrekt niet gerekend.

Hij wil nog vermelden, dat hij de rupsjes aanvankelijk heeft opgekweekt met eikenbladeren in houten bakken, van anderen met ijzergaas en van boven met glazen ruiten bedekt. Deze stonden boven water in zinken bakken, welk water kon worden verwarmd, wanneer de luchttemperatuur te koud was. Voor zoo ver de levenswijze en de aard van dit insect eene zoodanige kweeking toelaat, is die vrij wel gelukt; voor de verspreiding der ziekte is zij echter hoogst waarschijnlijk zeer ongunstig geweest.

¹ Hij kan thans nog melden, dat van deze 6 cocons geen enkele vlinder is uitgekomen, terwijl de tijd nu (October 1865) te ver is verstreken, om er nog te kunnen verwachten.

Den volgenden dag vereenigden zich verscheidene leden tot het doen eener excursie in de omstreken van Wolfhezen. Ofschoon het saisoen reeds te ver gevorderd was, om voor eene rijke vangst gunstig te kunnen zijn, keerden toch allen des avonds te Arnhem terug, zeer voldaan over het genoegen van den dag.

DE GRAAF.

LIJST DER LEDEN

VAN DE

NEDERLANDSCHE ENTOMOLOGISCHE VEREENIGING,

op 26 Augustus 1865,

MET OPGAVE VAN HET JAAR HUNNER TOETREDING, ENZ.

EERE-LEDEN.

- De heer C. F. Westerman, Directeur van het Koninklijk Zoologisch Genootschap *Natura Artis Magistra*, te *Amsterdam*. 1858.
" " H. T. Stainton, Esq. *Mountsfield*, *Lewisham* bij *Londen*. 1861.
" " Dr. C. Felder, Lid der Kais. L. C. Academie der Naturwissenschaften en Vice-President der K. K. Zool. Bot. Gesellschaft in *Wien*. 1861.
" " Dr. H. Löw, Director der Real-Schule, te *Meseritz* in *Posen*. 1862.
" " Prof. J. O. Westwood, F. L. S., Directeur van het Hopean Museum te *Oxford*. 1862.
" " A. E. W. Ludeking, Officier van gezondheid bij het Nederl. Indische leger, thans op *Sumatra*. 1862.
" " Jhr. J. L. C. Pompe van Meerdervoort, Officier van gezondheid der 2de klasse, thans te . 1864.
" " Prof. J. J. P. Hoffmann, te *Leiden*. 1865.

BEGUNSTIGERS.

- De heer Mr. C. W. Hubrecht, te *Leiden*. 1859.
" " Dr. C. G. R. Ontijd, Huize *Rhienderstein* bij *Brunnen*. 1864.
" " Mr. D. Tieboel Siegenbeck, te *Leiden*. 1865.

CORRESPONDERENDE LEDEN.

- De heer Th. Lacordaire, Hoogleraar aan de Hoogeschool te *Luik*. 1853.
" " C. Wesmael, Hoogleraar aan de Hoogeschool te *Brussel*. 1853.

- De heer Arn. Förster, Hoofdleeraar aan de hogere Burgerschool te *Aken*. 1853.
- " " Emil vom Bruck, te *Crefeld*. 1853.
- " " Dr. C. Stål, aangesteld bij het Kon. Zoologisch Museum te *Stockholm*. 1864.
- " " Frederic Moore, Bestuurder van het Museum der voormalige Oost-Indische Compagnie te *Londen*. 1864.
- " " J. W. May Jr., Vice-Consul der Nederlanden te *Londen*. 1865.
- " " Mr. J. W. van Lansberge, Raad van Legatie bij het gezantschap der Nederlanden te *Parijs*. 1865.

GEWONE LEDEN.

1845—46.

- De heer Dr. J. G. Rombouts, te *Amsterdam*.
- " " F. M. van der Wulp, *Spui*, n°. 60, te 's *Gravenhage*. — Diptera.
- " " Dr. M. C. Verloren, huize *Schothorst*, te *Hoogland* bij *Amersfoort*. — Algemeene Entomologie.
- " " J. Backer Sr., te *Oosterbeek*. — Kweeking van Bomb. Yama-mayu in de vrije natuur.
- " " J. W. Lodeesen, *Prinsengracht* bij de *Keestraat*, KK, 561, te *Amsterdam*. — Lepidoptera indigena.
- " " Dr. J. R. E. van Lacr, te *Utrecht*.
- " " Th. J. van Campen, te *Amsterdam*.
- " " Dr. P. H. J. Wellenbergh, Veeartsenijschool te *Utrecht*.
- " " Mr. H. Verloren, te *Utrecht*. — Lepidoptera.
- " " Mr. S. C. Snellen van Vollenhoven, *Breedestraat*, IV-276, te *Leiden*. — Algemeene Entomologie.
- " " W. O. Kerkhoven, te *Amsterdam*.

1846—47.

- De heer Jhr. J. C. Martens, te *Meern* bij *Utrecht*. — Coleoptera.
- " " Prof. J. van der Hoeven, *Breedestraat*, te *Leiden*. — Algemeene Zoologie.

1849—50.

- De heer J. J. van Voorst, te *Amsterdam*.

1851—52.

- De heer R. T. Maitland, *Koninkl. Zoolog. Botan. tuin* te 's *Gravenhage*. — Algemeene Entomologie.
- " " P. C. T. Snellen, Nieuwe Haven, XII-145, te *Rotterdam*. — Europeesche Lepidoptera.
- " " Dr. J. A. Herklots, te *Soeterwoude* bij *Leiden*. — Algem. Entomologie.
- " " Dr. M. Imans, te *Utrecht*.
- " " Dr. W. A. J. van Geuns, *Oude Gracht*, te *Utrecht*.

1852—53.

- De heer N. H. de Graaf, *Haarlemmerstraat*, te *Leiden*. — Lepidoptera.
 " " Mr. H. W. de Graaf, *Oppert*, VI-217, te *Rotterdam*. —
 Lepidoptera.
 " " G. M. de Graaf, te *Leiden*. — Lepidoptera.
 " " Dr. L. A. J. Burgersdijk, te *Deventer*. — Algem. Entomol.
 " " G. A. Six, *Weerd-Cingel*, wijk M, n°. 610^b, te *Utrecht*. —
 Hymenoptera.
 " " Prof. W. Berlin, te *Amsterdam*.

1853—54.

- De heer Prof. Cl. Mulder, *Turflorenstraat*, te *Groningen*. — Insekten-
 anatomie en oëconomie.
 " " Mr. J. P. van Wickevoort Crommelin, *Groote Markt*, te
Haarlem.

1854—55.

- De heer Corn. Sepp, te *Amsterdam*.
 " " Dr. C. de Gavere, te *Groningen*. — Algemeene Entomologie.

1855—56.

- De heer A. A. van Bemmelen, *Stille Rhijn*, te *Leiden*. — Algemeene
 Entomologie.
 " " Mr. E. A. de Roo van Westmaas, *Huize Daalhuizen*, te *Velp*. —
 Lepidoptera.
 " " M. Breukelman, *Coolcingel*, te *Rotterdam*.

1856—57.

- De heer Mr. J. Herman Albarda, te *Leeuwarden*. — Inlandsche Lepi-
 doptera, bijzonder Microlepidoptera.
 " " Mr. W. Albarda, *Poelestraat*, te *Groningen*.
 " " A. P. H. Kuipers, te *Leeuwarden*.
 " " Dr. A. W. M. van Hasselt, *Domplein*, te *Utrecht*. — Arachnidea.

1857—58.

- De heer J. W. Schubärt, te *Utrecht*.
 " " W. K. Grothe, te *Zeist*.

1858—59.

- De heer J. C. J. de Joncheere, *Voorstraat*, D, 368, te *Dordrecht*. —
 Lepidoptera.
 " " J. Backer Jr., te *Oosterbeek*. — Lepidoptera.

1859—60.

- De heer J. M. van der Stoot, te *Roelof-Arendsveen*. — Lepidoptera.

1860—61.

- De heer J. Kinker, *Oudezijds Achterburgwal* bij de *Oudemanshuispoort*,
B, 261, te *Amsterdam*. — Lepidoptera en Coleoptera indigena.
" " Dr. E. Piaget, *Geldersche kade*, te *Rotterdam*. — Diptera en
Parasitica.
" " H. Weijenbergh Jr., phil. nat. stud., *Steenweg*, ten huize
van den goudsmid Muller, te *Utrecht*. — Lepidoptera.

1861—62.

- De heer H. Hartogh Heys van de Lier, te *Delft*. — Entomologische
Bibliographie.

1862—63.

- De heer H. Baron Lewe van Middelstum, te *Beek* bij *Nijmegen*. —
Lepidoptera.
" " F. ter Meer, te *Haarlem*.

1863—64.

- De heer Jhr. Mr. W. C. M. de Jonge van Ellemeet, te *Oost-Capelle*
bij *Middelburg*.
" " M. G. van Woerden, *Hoogstraat*, V, 398, te *Rotterdam*. —
Lepidoptera.
" " Mr. R. Th. Bijleveld, *Rapenburg*, te *Leiden*. — Algemeene
Entomologie.
" " Dr. M. Salverda, te *Delft*.
" " M. Snellen, te *Groningen*.
" " D. J. R. Jordens, *Nieuwstraat*, F, 839, te *Zwolle*. —
Lepidoptera.

1864—65.

- De heer Mr. A. H. Maurissen, te *Maastricht*. — Lepidoptera.
" " H. J. Veth, Phil. nat. stud., te *Leiden*. — Lepidoptera.
" " H. W. Groll, *Lange Viesteej*, te *Utrecht*. — Colcoptera.

1865—66.

- De heer Dr. H. C. van Medenbach de Rooy, *Weerdjesstraat*, te
Arnhem. — Lepidoptera.
" " W. J. Boogaard, *Kleine Houtstraat*, te *Haarlem*. — Micro-
lepidoptera en Hymenoptera.

LIJST der in de collectie der Vereeniging ontbrekende
geslachten van Coleoptera, naar de faunistische
opgave in de Bouwstoffen, 2de deel.

Blethisa.	Liodes.	Dorcatoma.
Licinus.	Agathidium.	Apate.
Lebia.	Brachypterus.	Hylecoetus.
Cymindis.	Carpophilus.	Cossonus.
Diachronus.	Nitidula.	Baridius.
Bradycellus.	Omosita.	Sybines.
Molops.	Thalycera.	Brachonyx.
Dolichus.	Cryptarcha.	Ellescus.
Olisthopus.	Ips.	Hydronomus.
Pogonus.	Rhizophagus.	Plinthus.
Seydmacnus.	Serrotrium.	Rhamphus.
Pselaphus.	Bothrideres.	Anthribus.
Bryaxis.	Pediacus.	Brachytarsus.
Bythinus.	Telmatophilus.	Spermophagus.
Euplectus.	Paramecosoma.	Prionus.
Autalia.	Atomaria.	Monochamus.
Gyrophacna.	Mycetophagus.	Pachystola.
Tanygnathus.	Triphyllus.	Mesosa.
Othius.	Typhaea.	Pachyta.
Heterothops.	Tiresias.	Colaphus.
Lithocharis.	Linnichus.	Oomorplus.
Rugilus.	Copris.	Labidostomis.
Bledius.	Valgus.	Clypeaster.
Phytosus.	Trachys.	Stene.
Trogophloeus.	Synaptus.	Heterophaga.
Coprophilus.	Ludius.	Cantharis.
Phlococharis.	Corymbites.	Asclera.
Latrimacum.	Sericosomus.	Xylophilus.
Micropeplus.	Lygistropterus.	
Anisotoma.	Trichodes.	

LISTE DE MACROLÉPIDOPTÈRES

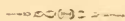
NOUVEAUX POUR LA FAUNE DES PAYS-BAS,

COMMUNIQUÉS DANS LA

SÉANCE DE LA SOC. ENT. NÉERLANDAISE

du 26 Août 1865.

(Suite¹).

Epichnopteryx pulla Ochs. III, p. 167. — v. Heinemann, I, p. 185.

En Gueldre près d'Arnhem. J'ai pris quelques mâles dans un pré en mai 1865 (van Medenbach de Rooy Jr.).

Harpyia bifida Brahm. — Borkh. III, p. 874, n°. 139. — O. en Treits. III, p. 29. — v. Heinem. I, p. 218. — Monsieur H. J. Schoonhoven a pris deux exemplaires de cette belle espèce en Overijssel, aux environs de Zwolle (P. C. T. Snellen).

Tapinostola Helmanni Ev. — Trouvé en Juin dans les dunes de Scheveningue (P. C. T. Snellen) et aux environs de Harlem dans les dunes près du Vogelenzang (H. J. Veth).

¹ Voir *supra*, Tom. VI, p. 145 et suiv. et Tom. VIII, p. 34.

MICROLEPIDOPTERA

ALS

NIEUW VOOR DE FAUNA VAN NEDERLAND,

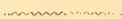
OPGEGEVEN IN D

ALGEMEENE VERGADERING

van 26 Augustus 1865.

De opgaven betreffen alleen die families, welke reeds in de Bouwstoffen behandeld zijn.

Pyralidina.

Epischinia leucoloma HS. IV, p. 89 en V, fig. 126. -

Eenige exemplaren in Junij 1864 in middenduin bij Overveeu
gevangen (Kinker, Lodeesen, Weyenbergh, Boogaard).

Homoeosoma nimbella Zell. Is. 1839 en 1848, p. 601. — HS. IV,
p. 106 en V, fig. 79.

Een exemplaar den 21 Julij 1863 bij Noordwijk (Kinker).

Tortricina.

Tortrix flavana Hb. v. Heinem. p. 44. — *Palleana* Tr.

Var. *Icterana* Fröl. — Wilkinson, The Brit. tortr. p. 43. —
Sta. Man. II, p. 198.

Tot *T. icterana* behoort een ♂, door mij, op 21 Julij 1847,
te Noordwijk uit eiken geklopt en eerst als *T. palleana* Tr.
(Bouwstoffen I, p. 37, n°. 650) vermeld, doch later (Bouwst.
III, p. 68 onder n°. 44), met een sedert gekweekt ♀, als
T. Suttneriana W. V. opgegeven. Een tweede ♂ ontving ik
verleden jaar van den heer L. van Aardenne Lzn. te Dordrecht.
Dit exemplaar is in Julij gekweekt uit eene rups, welke aldaar
in Junij gevonden was tusschen zaamgesponnen topbladeren van
Pulicaria dysenterica. Volgens de beschrijving, die ik ontving,
was de rups zwart of donker metaalkleurig en als bezaaid met
witte spikkeltjes, op elk waarvan door de loupe gezien een
haartje stond.

Eerst verleden jaar ben ik met behulp der beschrijvingen van Wilkinson en v. Heinemann tot eene juiste determinatie der bovenvermelde voorwerpen geraakt en tevens tot de zekerheid gekomen dat onze inlandsche exemplaren van *Icterana* niet van de Engelsche verschillen. Ten overvloede zond ik van Aardenne's voorwerp ter bezigtiging aan Stainton, met de vraag of het in kleur, zoo wel aan den boven- als onderkant, overeenkwam met *T. Icterana* der Engelschen, en het antwoord was dat hij exemplaren bezat, die volkomen met het toegezondene overeenstemden. Alleen de Var. *Icterana* schijnt hier voor te komen (de Graaf).

Conchylis zoegana L. (Bouwstoffen III, pag. 71, n°. 60). Deze soort, nog alleen uit de collectie van Walchren als inlandsch bekend, ving ik in Julij langs den Nieuwlandschen dijk bij Staalduin (de Graaf).

Grapholitha Solandriana L. — v. Heinem. p. 145. — *Sordidana* Hüb. 292. — Treits. VIII. 278. — *Parmatana* HS. IV, p. 203, n°. 193a. — Sepp V, tab. 43.

In de Bouwstoffen III, p. 80, onder n°. 116, als varieteit van *Gr. sinuana* opgenomen. Ik geloof echter dat zij door v. Heinemann teregt weder als afzonderlijke soort is aangenomen. Sepp's afbeelding der rups is goed (de Graaf).

Grapholitha piceana Haw. — Wood 1030. — *Semifuscana* v. Heinem. p. 144.

In Mei 1865 waren de rupsen zeer menigvuldig tussehen zaamgesponnen eindbladeren van het zoogenaamde werfhout (salix cinerea? of capraea?) onder Noordwijkerhout. Zij waren eenkleurig. Is mijne herinnering goed dan was de kleur witachtig en de kop bruin. De verpopping had plaats in 'tlaatst van Mei en het volmaakt insekt kwam in Julij te voorschijn. v. Heinemann heeft deze soort, welke sterk varieert, zeer goed beschreven. Ik zag ook een exemplaar van Lodeesen bij Overveen gevangen.

Volgens Wilkinson en v. Heinemann behoort tot deze soort de Var. *Semifuscana* Haw. — Wood 1031. — *Melaleucanu* HS. IV, p. 204, fig. 75 en door mij op gezag van Lederer als verscheidenheid van *Gr. sinuana* in de Bouwstoffen III, p. 80 vermeld (de Graaf).

Graphol. incarnatana Hb. 191. — HS. IV, p. 232. — v. Heinem. p. 163.

Een zeer fraai ♂ op 10 Augustus 1864 uit eene rups gekweekt, bij Haarlem gevonden (Weyenbergh).

Graph. Servilleana Dup. — HS. IV, p. 234, fig. 98. — v. Heinem. p. 192.

Bij Arnhem op het Lange water bij eiken- en elzenhout in Junij (van Medenbach de Rooy Jr.).

Graph. myrtillana Tr. VIII, 245. — HS. IV, p. 286, fig. 316. — v. Heinem. p. 226.

Bij Wolfhezen eenige exemplaren omstreeks half Mei uit boschbessen (*Vaccinium myrtillus*) geklopt door den heer van Woerden (P. C. T. Snellen).

Phthoroblastis regiana Zell. — HS. IV, p. 270, fig. 400—2. — v. Heinem. p. 202.

Bij Arnhem op Mariëndaal, in Junij, op grasland (van Medenbach de Rooy Jr.).

Tineina.

Tinea monachella Hb. 143. — Treits. IX, 2, 100. — Sta. Ins. Brit. p. 27.

Overveen, 8 Junij 1865. (Lodeesen, Kinker.)

Tinea bistrigella Haw. — Sta. Ins. Brit. p. 35. — HS. p. 76. — *Dilorella* HS. V, fig. 266.

Bij Haarlem door den heer Weijenbergh gevangen (P. C. T. Snellen).

Lampronia morosa Zell. — HS. V, p. 64, fig. 628.

Op den Velper weg onder linden in Julij (van Medenbach de Rooy Jr.).

Micropteryx Sparmannella F. — HS. V, p. 392, fig. 8. — Sta. Ins. Brit. p. 45.

Utrecht bij de Bildt, in Mei, een zeer fraai exemplaar (Kinker).

Cerostoma horridella Tr. X, 3, 191. — HS. V, p. 148, fig. 373. — Sta. Ins. Brit. p. 72. — Frey p. 75.

Een exemplaar bij Amersfoort uit eikenhout geklopt den 31^{en} Julij 1864 (Snellen).

BIBLIOTHEEK

DER

NEDERLANDSCHE ENTOMOLOGISCHE VEREENIGING,

Bijgekomen Boeken over 1864/65.

Entomologische Zeitung. Herausgegeben von dem Entomologischen Vereine zu Stettin, Jahrg. XXV. Stettin 1864. — Repertorium der 23 erste Jahrgänge (von 1840—62), ausgearbeitet von M. Wahnschaffe. Stettin 1862. — *In ruil tegen het Tijdschrift.*

Berliner entomol. Zeitschrift, herausgegeben von dem Entomol. Vereine in Berlin. 8er Jahrg. 3—4. Berlin 1864. 9er Jahrg. 1. — *In ruil tegen het Tijdschrift.*

Wiener entomol. Monatschrift. Band VIII. Wien 1864. — *In ruil tegen het Tijdschrift.*

Annales de la Société Entomologique de France.
Quatrième Serie. Tome III. Paris 1863.
" IV. " 1864. — *In ruil tegen het Tijdschrift.*

The Entomologist's Annual for 1865.

The natural History of the Tineina, vol. IX, containing *Gelechia*, Part. 1, by H. T. Stainton. London 1865. — *In ruil tegen het Tijdschrift.*

Verhandlungen der K.K. zoolog.-botan. Gesellschaft in Wien, Jahrg. 1864, Band XIV.

J. C. Sepp, Beschouwing der wonderen Gods in de minstgeachte schepselen, of Nederlandsche Insecten. 2de Serie, Deel I, Aflev. 41—50 en Deel II, Aflev. 1—6.

Correspondenz-Blatt des zool. mineral. Vereines in Regensburg. Jahrg. XVIII. Regensburg 1864.

The Transactions of the Entomological Society of London.

- 1c series, vol. 2. London 1837/40.
 new " " 4. " 1856/58.
 " " " 5. Part. 10, 11.
 Third " " 1.
 " " " 2. Part. 1—6.
 " " " 3. " 1, 2.

Deels geschenk van de Society, deels in ruil tegen het Tijdschrift.

The Entomologist's monthly Magazine. Vol. I, n°. 3 tot en met 12. London 1864/65.

Annales de la Société entomologique Belge. Tome VIII. Brux. 1864.
In ruil tegen het Tijdschrift.

Tijdschrift voor Entomologie, uitgegeven door de Nederlandsche Entomologische Vereeniging. Deel VII, Aflevering 5, 6 en Dl. VIII, Afl. 1—5.

Verhandlungen des Naturforschenden Vereines in Brünn. Jahrg. 1863. Band 2. *Geschenk van het Verein.*

Beiträge zur Schmetterlingskunde. Kritische Bearbeitung der wichtigsten entomologischen Werke des 17 und 18 Jahrhunderts, bezüglich der darin abgehandelten Europäischen Schmetterlinge von A. Werneburg. 2 Bände. Erfurt 1864.

Mémoires de la Société Linnéenne de Normandie. Vol XIV, et Bulletin Vol. VIII. — *In ruil tegen het Tijdschrift.*

Beschrijving van eenige nieuwe soorten van Curculioniden uit het geslacht *Apoderus* Oliv., door Dr. S. C. Snellen v. Vollenhoven. *Geschenk van den Schrijver.*

Catalogue de la Bibliothèque Entomologique de H. Hartogh Heys van de Licr. 1865. — *Geschenk van den heer Hartogh Heys van de Licr.*

Erfahrungen über die Zucht des Yama-may, Guér.-Men. Zusammen gestellt von Dr. Haupt. Bamberg 1865. — *Der Vereeniging aangeboden uit naam van Dr. Haupt door Prof. Hoffmann.*

Das Vorkommen des Parasitismus im Thier- und Pflanzenreiche.

Eine übersichtliche Zusammenstellung der Verhältnisse desselben. Als Festschrift zur 50jährigen Jubelfeier der naturforschenden Gesellschaft in Embden

Beitrag zur Metamorphosengeschichte aus dem Jahre 1862.

I. Die Trypcten.

II. Die Rüsselkäfer.

Verzeichniss der Namen der fossilen und lebenden Arten der Gattung Paludina Lam. nebst jenen der nächststehenden und Eiuereihung derselben in die verschiedenen neueren Gattungen.

Vorläufige Aufzählung der Arten der Gattungen Hydrobia Iltm. und Amnicola Gld. Hldm. in der kaiserlichen und in Cuming's Sammlung.

Bemerkungen über Strigops habroptilus eingesendet aus Canterbury of Neuseeland von Dr. Julius Haast. Uubersetzt aus dem Englischen.

Bericht über eine Reise durch Schweden und Norwegen im Sommer 1863.

Zoologische Miscellen I, II, III.

Entomologische Fragmente.

Ueber einige Pflanzenverwüster eingesendet von Sr. Durchl. Fürst Colloredo-Mannsfeld.

Ueber in der Gefangenschaft geborne Jungen von Salamandra maculosa Laur. Nach Mittheilungen von Herrn Dr. Richter und Dr. Steindachner.

Zijnde al deze Stukjes overgedrukt uit de Verhandlungen der K.K. zoologisch-botanischen Gesellschaft, over 1863/64, in Wien en ten geschenke gegeven door Georg Ritter von Frauenfeld.

Ueber gallenbildende Insekten in Australien. Briefliche Mittheilung von H. L. Schrader in Sidney. — *Geschenk van den Schrijver.*

Ueber Getreideverwüster von Gust. Ad. Künstler.

Cecidomyia destructor Say, Weizengallmücke oder Weizenverwüster von Friedrich Haberlandt, Prof. an der K.K. höh. landw. Lehranstalt zu Ung. Altenburg.

Ueber eine bisher wenig beobachtete Getreidemotte Tinea pyrophagella Kllr. — Van denzelfden.

Deze drie stukjes zijn mede overdrukken uit het genoemde Tijdschrift en geschenken van de Schrijvers.

Proeven met Yama-Mayu in Nederland genomen door J. Backer. Haarlem 1864. — *Geschenk van den Schrijver.*

Sur la Faune de Belgique. Discours prononcé à la séance publique de la classe des Sciences le 17 Décembre 1854 par M. de Selys Longchamps. — *Geschenk van den Schrijver.*

Ueber griechische Dipteren, vom Dr. H. Loew in Meseritz.

Ueber die afrikanischen Trypetina, vom Dr. H. Loew in Meseritz. — *Van den Schrijver.*

Insectorum sive Minimorum Animalium Theatrum, olim ab Eduardo Wottono, Conrado Gesnero, Thomaque Pennio inchoatum; tandem Tho. Moufeti operâ sumptibusque maximis concinnatum, auctum, perfectum etc. Londini ex Officina typographica Th. Cotes. 1634. — *Van den heer Snellen van Vollenhoven.*

Monographs of the Diptera of North America by H. Loew and Osten Sacken. Part. I en II.

List of the Coleopt. of North America by John le Conte.

New Species of North Am. Coleoptera by Idem.

Annual Report of the Board of Regents of the Smithsonian Institution for the year 1863. Washington 1864.

Deze vier zijn geschenken van de Instelling.

Boston Journal of Natural History, containing Papers and communications, read before the Boston Society of Natural History. Vol. VI, n°. 1—4. Boston 1850/51. — *Geschenk van het Genootschap.*

Monographie des Caloptérigines.

Monographie des Gomphines.

Revue des Odonates ou Libellulides d'Europe.

Discours sur les animaux vertébrés de la Belgique, utiles ou nuisibles à l'agriculture.

Geschenken van den heer Edm. de Selys Longchamps.

Annuaire de l'Acad. royale des Sciences etc. de Belgique 1864.

Bulletins des séances de la Classe des sciences, année 1863. — *In ruil tegen het Tijdschrift.*

Verslagen en mededeelingen van de Kon. Akademie van Wetenschappen, Afd. Natuurkunde. Deel XVII. — *In ruil tegen het Tijdschrift.*

Verslag van Burgemeester en Wethouders aan den Gemeenteraad van Leyden over 1864. — *Geschenk.*

OPGAAF DER ENTOMOLOGISCHE STUKKEN IN EENIGE ONTVANGEN
TIJDSCHRIFTEN VOORKOMENDE.

De Ned. Ent. Vereeniging ontving:

December 1864.

Van „der naturforschende Verein in Brünn“:
Verhandlungen 11er Band.
Niets omtrent entomologie.

Januarij 1865.

Fünfter Bericht des Offenbacher Vereins für Naturkunde.
Niets omtrent entomologie.

Mittheilungen des naturwissenschaftlichen Vereines für Steiermark, Heft
1 en 2.

Entom. inhoud:

Heft 2 Gatterer, Coleopteren-Ausbeute während einer Exeursion
auf den Hoch-Lautsch und die Teichalpe, Juni 1864.

G. Dorfmeister, über Arten und Varietäten der Schmetterlingen.
Idem, über die Einwirkung verschiedener, während der Ent-
wicklungsperioden angewendeter Wärmegrade auf die Fär-
bung und Zeichnung der Schmetterlinge.

J. Eberstaller, Beitrag zur Rhynehoten-Fauna Steiermarks.

The Entomologist's Annual for 1865.

Inhoud:

Devonshire. By H. T. Stainton.

Entomological Travels in Norway. By Dr. Wocke en George
Ritter von Frauenfeld.

(Het stuk van Wocke is vertaald uit de Stettiner Entomol.
Zeitung van 1864, dat van Frauenfeld is een extract uit:
Bericht über eine Reise durch Schweden und Norwegen
im Sommer 1863, geplaatst in de Verhandlungen der
K.K. Zoolog.-Botan. Gesellschaft in Wien, 1863).

Notes and observations on European Butterflies. By W. F. Kirby.
A synonymic List of the British Trichoptera. By R. M'Lachlan.

- Coleoptera. New British Species, corrections of Nomenclature etc.
By E. C. Rye.
- Notes on Hymenoptera. By Frederic Smith.
- Notes on British Lepidoptera (excepting Tineina) for 1844. By
H. G. Knaggs.
- Notes on Eupitheciae. By the Rev. H. Harpur Crewe.
- New British Tineina en Observations on Tineina. By H. T.
Stainton.
- Observations on Lacordaire's Genera des Coléoptères. Tom. VI.
Bij dezen jaargang is eene ongekleurde plaat, waarop zijn afge-
beeld: *Gelechia Lathyri* n. sp., *Formica exsecta* Nyl.,
Nonagria brevilinea Fenn., *Bembidium Fockii* Hummel,
Hydroporus Halensis Fab., *Eupithecia campanulata* HS.,
Athous undulatus de Geer, *Acylophorus glabricollis* Lacord.

28 Februarij 1865.

Berliner Entom. Zeitung, 8er Jahrg. (1864). Heft 3 et 4.

Inhoud:

- H. Schaum, Revision der Zabroiden. — F. Baudi a Selve,
Coleopterorum Messis in insula Cypro et Asia minore ab Eugenio
Truqui congregatae recensitio, pars 1^a. — Burmeister,
Notiz über die Mantis-Arten bei Buenos-Aires. — H. v.
Kiesenwetter, Beitrag zur Käferfauna Griechenlands, 9^{es}
St. Curcul. — Idem, Excursion in Krain und den Küsten-
lande. — Kraatz und v. Kiesenwetter, über die zur Un-
tergattung *Anthodytes* Ksw. gehörenden Arten der Gattung
Malachius. — Licut. Wahnschaffe, Der Frass des Kahn-
Eichen-Wicklers (*Tort. viridana* L.) im Berl. Thiergarten
1863. — L. v. Heyden, Zur Synonymik der Europ.
Coleopt. — Idem, über *Molorchus abbreviatus* Panz. und
Salicis Mulş. — Löw, Zur Kenntniss der deutschen Hete-
roneura-arten. — Idem, Die Arten der Gattung Balioptera. —
Idem, über Diastata. — C. Wilke, Zur Fauna des Ober-
harzes. — v. Solsky, Neue Art der Staphylinen-Gattung
Homocerus. — W. Scriba, Ueber *Necrophorus fossor* et
Gallicus. — Idem, Zwei neue Staphylinen-Arten. — W.
Richhoff, *Xyloterus Quercus*, n. sp. — Fr. Stein, Des
verst. Prof. v. Baerensprung hinterlassene Hemipteren-
Sammlung. — Idem, über *Glomeris dalmatina*. — v. Kie-
senwetter, Neue Arten der Gattungen Antidipnis und
Dasytes. — Kleinere (NB. nog kleiner) Mittheilungen. —
Neuere Literatur (Sprokkelwerk, geen overzigt) en Catalog
der Dipteren aus der Berliner Gegend, gesammelt von
J. F. Ruthe, zusammengestellt von J. Ch. Pulş.

April 1865.

Bulletin de la Société Linnéenne de Normandie. 9e vol. année 1863—64.

Entom. inhoud:

- A. Fauvel, Études sur les Staphylinides de l'Amérique centrale, principalement du Mexique, p. 8—66.
- A. Fauvel, Description et figure d'une Araneide inédite de la Nouvelle-Calédonie, p. 67—70.
- A. Fauvel, Enumération des Insectes recueillis en Savoie et en Dauphiné 1861—63 et descriptions d'espèces nouvelles, p. 253—321.
- A. Fauvel, Addenda et delenda au Catalogue des Coléoptères de France de M. le Dr. Grenier, p. 348—361.

Mémoires de la Société Linnéenne de Normandie. XIVe vol.

Daarin:

- A. Fauvel, Coup-d'oeil sur la distribution géographique en France des insectes Coléoptères Carnassiers, avec une carte explicative.

Berliner entomologische Zeitschrift. 9er Jahrg. 1es Heft.

Inhoud:

- H. Reinhard, Die Hypothesen über die Fortpflanzungsweise bei den eingeschlechten Galwespen. — Dr. H. Loew, Ueber die Europaeischen Arten der Gattung *Geomyza*. — Idem, Ueber die Europaeischen *Opomyza*-Arten. — Idem, Ueber die Europaeischen Arten der Gattung *Rhinoessa*. — Th. Kirsch, Beiträge zur Käferfauna von Bogota. — von Hagens, Ueber Ameisengäste. — Idem, Ueber *Myrmedonia plicata* und *errata*. — A. Gartner, Die ersten Stände einiger Lepidopteren. — G. Stierlin, Ueber *Attelabus atricornis*, Muls. — Dr. G. Kraatz, Ueber die Arten der Gattung *Bulaca*. — Kellner, Ueber *Brachyderes lepidopterus* Schh.

Mei 1865.

Verhandlungen der K.K. zoologisch-botanischen Gesellschaft. Band XIV.

Jahrg. 1864.

Entom. inhoud:

- G. R. von Frauenfeld, Entomolog. Fragmente I. Ueber *Scenopinus* und *Platypeza*. Besprechung eines seltenen Werkes über Pflanzenauswüchse. Idem, Zoologische miscellen: 1. Zwei neue Trypeten. 2. Schwarzer Schnee (*Podura*) in der Umgegend von Purkersdorf. — Fr. Brauer, Erster Bericht über die auf der Weltfahrt der kais. Fregatte Novara gesamm. Neuropteren. — Dr. J. R. Schiner, Ueber das Flügelgeäder der Dipteren. — C. & B. Felder, Species

Lepidopterorum, hucusque descriptae vel iconibus expressae. p. 289—378. — G. R. von Frauenfeld, Zoologische Miscellen, n°. 2. *Thamnotrizon apterus* Fr., *Cossonus ferrugineus* Clairv., *Spilographa Giraudi* n. sp., Eier in einem australischen Farne, *Hypoderas unicolor* n. sp., *Anobium Pini*, Sturm. — Fr. Haberlandt, *Cecidomyia destructor* Say. — G. A. Künstler, Ueber Getreideverwüster. — Fürst Colleredo-Mannsfeld, Ueber einige Pflanzenverwüster. — L. W. Schaufuss, Beschreibung einiger neuentdeckter Käfer. — Malinowski, Beiträge zur Naturgesch. der Gyrinen. — G. R. von Frauenfeld, Zoologische Miscellen, n°. 3, *Orchestes scutellaris* etc., *Fagi* L., *Trachys pumila* Ill., *Argopus hemisphaericus* Duftschm., *Tychius polylineatus* et *Apion varipes.*, *Argyromoeba leucogaster* Meig., *Psylla Neilreichi* etc. — J. von Bergenstamm, Ueber die Metamorphose von *Discomyza incurva* Fall. — Jos. Erber, Beiträge zur Lebensweise der Tarantel. — G. A. Künstler, Ueber Heuschreckenfrass. — Idem, Forstwirthschaft schädliche Insekten. — Josef Mik, Dipterologische Beiträge. — H. Hagen, Phryganidarum synopsis synonymica. — Fr. Brauer, Entomol. Beiträge, zur Kenntniss der Dipteren und Neuropteren. — Dr. G. L. Mayr, Diagnosen neuer Hemipteren. — Prof. Haberlandt, Ueber eine bisher wenig beobachtete Getreidemotte *Tinea pyrophagella* Koll.

Correspondenz-Blatt des zoologisch-mineralogischen Vereines in Regensburg. 18ter Jahrgang.

Entom. inhoud:

Dr. Haupt, Mittheilung bezüglich der Zucht der wilden Seidenraupe Yama-mayu, aus dem Holländischen von Prof. Hoffmann. — A. J. Jäckel, das Brach- oder Johanniskäferchen, ein schädlicher Kerf. — Dr. Herrich-Schäffer, *Proclonus* Systematis Lepidopterorum. — Dr. Gundlach, Die Schmetterlingsfauna der Insel Cuba.

Wiener Entomologische Monatschrift. Band VIII. Wien 1864. Mit 5 Tafeln.

Inhoud:

Neue Microlepidoptern von Prof. Niekerl. Sechs neue europäische *Ortalidea* von Dr. Loew. Acht neue *Cordylura*-Arten von demselben. Zur Naturgeschichte einiger Geometrinen und Tortricinen von Hofmann. Die ersten Stände von *Euplexis striatella* und *Parasia paucipunctella* beschrieben von Gartner. Beiträge zur Kenntniss der europäischen Halticinen von Kutschera. Ueber die neue neben *Platyptilus ochrodactylus* HS.

einzureihende Art von Dr. Rössler. Zu *Macherites subterraneus* von Dr. Kraatz. Neuere Entdeckungen in europ. Hemipteren von Dr. Fieber. Zur Käferfauna Venedigs und des Lido. Die ersten Stände von *Sesia braconiformis* und *Dichrorampha Gruneriana* von Gartner. Die europ. *Tipula*-Arten deren Weibchen verkümmerte Flügel haben, von Dr. Loew. *Tipula simula* und ihre nächsten Verwandten door denzelfden. *Eupith. innotata* und *Conch. moguntiana* von Dr. Rössler. Zur Lepidopteren-Fauna von Imeritien und Grusien von Lederer. Nachtrag zur Schmetterlings-Fauna von Brussa door Josef Mann. Neue Käfer-Arten von Dr. Hampe. Beitr. zur Schmetterl.-Fauna von Labrador door Möschler. *Homolata glacialis* n. sp. beschrieb. von Miller. Ueber *Pterophorus s rotinus* von Dr. Rösler. *Acmastes Haroldii* Schaum. Die oesterreich. *Heimerodromia*-Arten; Ueber *Empis cothurnata* und *hispanica* en *Clinocera bivittata* beschrieben von Loew. Drei neue Phycideen von v. Heinemann. *Bythinus ornatus* n. sp. beschrieben von Dr. Hampe. Ueber die *Pachymeria*-Arten aus dem Verwandtschaftskreise der *P. femorata* en *Gitona formosa* eine neue deutsche Art beschrieb. von Dr. Loew. Einige worte über die Coleopteren-Gattung *Colobius* Woll. und die dazu gehörigen Arten. Zwei neue *Dorcadion*-Arten vom Caucasus. Ueber *Clytus arvicola* von Lederer. Bücher-Anzeigen.

Augustus 1845.

Annales de la Société entomologique de Belgique. Tom. VIII, met platen.

Inhoud:

Description des Ruprestides de la Malaisie recueillis par M. Wallace — par Henri Deyrolle.

Lépidoptères nouveaux pour la Faune Belge observés par E. Fologne.

Addenda au catalogue des Coléoptères de Belgique par M. A. de Borre.

Trachée centrale dans les antennes des Lépidoptères par Dr. Breyer.

Liste des Lépidoptères qui d'après MM. Heydenreich, Staudinger et Herrich Schaeffer sont portés, à tort, sous plusieurs n^{os}. de l'Index methodicus du Dr. Boisduval. Note explicative de la planche V par Dr. Breyer. Op deze plaat zijn afgebeeld de rupsen van *Eupithecia isogrammata*, *tenniata*, *rectangulata*, *coronata*, *campanulata*, *linariata*, *pulchellata* en *venosata*.

September 1865.

Natuurkundig tijdschrift voor Nederlandsch Indië. Deel XXVI en XXVII.

Niets entomologisch.

The Proceedings of the scientific Meetings of the Zoological Society, London. 1861—64.

Entom. inhoud:

1861. W. C. Hewitson, Descriptions of some Butterflies from the collection of Mr. Wallace.

1862. W. C. Hewitson, Descriptions of Butterflies from the collection of Messrs. A. R. Wallace and W. C. Hewitson.

1863. H. W. Bates, on a collection of Butterflies brought by Messrs. Salvin and Godman from Panama.

Idem, on some insects collected in Madagascar by Mr. Caldwell.
Dr. J. E. Gray, Letter addressed to him by Miss E. M. Smeë, relating to the habits of the larva of Phryganea.

W. C. Hewitson, A list of Diurnal Lepid. taken in Madagascar by Mr. Caldwell.

F. Walker, on some Insects collected in Madagascar by Mr. J. Caldwell.

1864. Frederick Smith, List of Insects collected by Capt. Speke, during the East African Expedition.

October 1865.

Van „ Boston Society of natural History „ :

Boston Journal of Natural History. Vol. V, n°. 1, VI en VII, n°. 4.

Proceedings. Vol IX, blad 21—end.

Entom. inhoud:

Vol. V. John le Comte, A monography of the North-American Histeroidea, met 6 platen.

Vol. VI. N. M. Hentz, Descriptions and Figures of the Araneides of the United States, met platen.

Van Samuel H. Scudder :

Remarks on some Characteristics of the Insect-Fauna of the White Mountains. New Hampshire (overdruk uit het voorgaande). — A List of the Butterflies of New England. — Materials for a Monograph of the North American Orthoptera.

Results of Meteorological observations etc. Vol. II. Part. 1. 4°. van de Smithsonian Institution.

Van dezelfde Instelling :

Annual Réport of the Board of Regents of the Smithsonian Institution.

1863. — Daarin: Methode of preserving Lepidoptera, prepared by Titian R. Peale.

Monographs of the Diptera of North America prepared by H. Loew, edited by R. Osten Sacken. Part. II met 5 platen.

Van de heeren F. W. Putnam en A. S. Packard Jr.:

Notes on the Habits of some species of Humble Bees en The Humble Bees of New England and their Parasites.

Van „ the Portland Society of natural History:

Proceedings of the Society, Vol. I, pag. 1—128.

Journal of the Society, Vol. I, n°. 1.

(In beide niets entomologisch).